

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πέμπτος

Συνδρομὴ ἰτησιαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ δοχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκαστοῦ ἔτους καὶ εἶναι ἰτησιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

15 Ἰανουαρίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΠΕΤΡΟΜΠΗ

Ἡ ἀνωτέρω ὑπογραφή τοῦ Πετρόμπη Μαυρομιχάλη ἐλήφθη ἐξ ἀναφορᾶς τῶν πληρεψησάντων Μάνης πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις ἑθνικῇ συνέλευσιν τῆς 3 Σεπτεμβρίου. Ἐν τῇ ἀναφορᾷ ταύτῃ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Λακωνίας ἐπικαλοῦμενοι τὸ ἠρωϊκὸν παρελθὸν τῆς χώρας αὐτῶν, ἧς τὸ ἐλεύθερον ἔθνος «οὐδέποτε ἐμόλυνον ἀνόσιτοι πόδες», τὰς κατὰ τὸ παρελθὸν ἐν αὐτῇ διενεργηθείσας ἀποπειράς πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ, ἐπὶ τοῦ βασιλέως Καρόλου (τοῦ δουκὸς τοῦ Νεμούρ), τῆς αὐτοκρατορίας Αἰκατερίνης καὶ ἐπὶ τοῦ Ναπολέοντος τοῦ Α΄, καὶ τέλος τῆς γῆς τὸ ξηρὸν καὶ ἄγονον, παρακαλοῦσι τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν νὰ μὴ υποβάλῃ αὐτὴν εἰς φορολογίαν. Ἡ αἴτησις αὕτη εἰσακούσθη, ὡς γνωστὸν, καὶ μέγρι τοῦδε τὰ ὀλίγα προτίοντα τῆς Μάνης μόνον φέρον ἐξαγωγῆς πληρόνουσιν. Σ. τ. Δ.

Ο ΑΓΓΛΟΣ ΓΑΙΟΚΤΗΜΩΝ

[Ἐκ τῶν τοῦ F. Holtzendorf].

I

Περὶ τὰ μέσα Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1861 προσκληθεὶς παρὰ τοῦ φίλου μου κ. Walter Clifton μετέβην εἰς Δουβλίον, ἵνα παρευρεθῶ ἐν τινι ἐπιστημονικῇ συνόδῳ. Καταλληλοτέρᾳ εὐκαιρίᾳ ἤτο ἀδύνατον νὰ μοι παρουσιασθῆ, ὅπως ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν πεπειραμένων ἀνδρῶν, μελετήσω τὰ σωφρονιστικὰ, ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα, ὡς καὶ τὴν ἀγροτικὴν τῆς χώρας κατάστασιν. Διήλθον πράγματι ἐκεῖ ἐν φαιδρότητι καὶ φιλοξενίᾳ ἡμέρας λαμπρᾶς μὲν ἀλλὰ λίαν κοπιώδεις, διότι ἤμην ἠναγκασμένος νὰ παρευρίσκωμαι ἐπὶ ὀλοκλήρον ἑβδομάδα, τέσσαρας ὥρας καθ' ἑκάστην, εἰς δημοσίας συναθροίσεις, καὶ νὰ λαμβάνω μέρος εἰς συζητήσεις περὶ ἀγγλικῆς νομοθεσίας, περὶ βιομηχανικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, περὶ δημοσίας οικονομίας, ὑπὸ τὴν ἰδιότητά ξένου ἀγαπητοῦ, εἰς τὴν ἐδίδοτο θέσις διακεκριμένη, καὶ ὅστις ὄφειλεν ἀδικοῦτως νὰ ἀποκρίνηται εἰς τὰς περὶ πάσης ἐν γένει τῆς διοργανώσεως τοῦ Πρωσσικοῦ κράτους ἀπευθυνόμενας αὐτῷ ἐρωτήσεις. Ἡ ἀδιάκοπος αὕτη ἐργασία, καὶ ἡ ὑπέρευτρος ἐκεῖνη φιλοξενία ἧς οὐδαμῶς ἄλλοθι ἀπολαύει τις, ἀποτέλουν βίον λίαν κοπιώδη, ἕνεκα τοῦ ὁποῖου ἤθελεν ἐπαισθητῶς πάθῃ ἡ ὑγεία μου, εἰάν μὴ κατέφευγον εἰς τὰ

ψυχρὰ καὶ διαυγῆ ὕδατα τοῦ παρὰ τὴν Kingston λαμπροῦ κολπίσκου.

Ὁ Ἀντιβασιλεὺς τῆς Ἰρλανδίας Κόμης τοῦ Carlisle, ὁ δήμαρχος τοῦ Δουβλίνου, οἱ ἀνώτεροι πολιτικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ κράτους, ὁ λόρδος Hagan, καὶ πλείστοι ἄλλοι ἡμιλλῶντο τίς νὰ προσερχθῆ εὐγενέστερον πρὸς τὰ ξένα μέλη τῆς συνόδου.—Ἐμακάρισα δὲ ἑμαυτὸν ὅτε μετὰ τοσούτους κόπους ἠδυνήθην νὰ καταλίπω τόσον ἐκλεκτὴν καὶ φιλόφροναν κοινωνίαν, ἵνα εὖρω ἀνακούφισιν εἰς τὴν ἡρεμίαν τῆς Connemara.

Ὅδηγός εἶχον τὰς ἐξαισίους περιγραφὰς τοῦ Ῥόδεμπεργ, καὶ ἀπήλυσα ἀπλήστως τῆς ὅτε μὲν προσχαροῦς, ὅτε δὲ μελαγχολικωτάτης καὶ ἄλλοτε μεγαλοπρεπεστάτης φύσεως τῆς Ἰρλανδίας καὶ τῶν παραλίων τῆς. Περαιτώσας τὴν περιήγησίν μου ἀνεχώρησα εἰς Βρίστολ, προτιθέμενος νὰ ἐπισκεθῶ τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Gloucester.

Μεταξὺ τῶν ἐν Δουβλίῳ ξένων, ἔσχον τὴν τύχην νὰ γνωρίσω τὸν ἰδρυτὴν τοῦ Συλλόγου τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν κ. Lloyd Baker, καὶ ἐφείλκυσα τὴν συμπάθειάν του, διότι παραδόξως πως αἱ ἰδέαι του συνεφώνουν πρὸς τὰς ὑπ' ἐμοῦ ἐξηγηθείσας περὶ τοῦ συστήματος τῶν σωφρονιστηρίων τῆς Ἰρλανδίας καὶ τῶν περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ποινικοῦ δικαίου θεωριῶν. Παράδοξος τῶ ὄντι συμφωνία ἰδεῶν ἔμαθον δὲ ὅτι ὁ Baker δὲν ἤτο μόνον γνωστός μεταξὺ τῶν διαπρεπεστέρων ἀνδρῶν τῆς ἐπαρχίας του, ἀλλ' ὀλοκλήρου τῆς χώρας εἰς τὴν ἀνήκεν. Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ ἰδρύσας τὸν πρῶτον ἐν τῷ νομῷ αὐτοῦ ἐκνορθωτικὸν οἶκον καὶ ὁ συντελέσας εἰς τὴν περὶ τῶν καθιδρυμάτων τούτων νομοθεσίαν, εἰς αὐτὸν δὲ ὄφειλετο καὶ ἡ ἀδιαφιλονεικτος ἀξία τῆς βελτιώσεως τῶν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν νομοθετημάτων. Ἀπὸ πολλοῦ ἔτρεφον ζῶηράν ἐπιθυμίαν νὰ μελετήσω τύπον τινὰ ἀληθοῦς γαιοκτημόνος, ὅστις Τόρρυς ὦν, νὰ συγκεντρώη ἐν ἐαυτῷ τὸ εἰδικὸν ἐκεῖνο μίγμα ἀναμορφωτικοῦ πνεύματος καὶ ἐπιμόνου ἀρροσιώσεως πρὸς τὰ ἀρχαία ἔθιμα. Πρὶν δὲ ἀποχωρισθῶμεν, οὗτος ἐπλεξεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του πανηγυρικὸν δυνάμενον νὰ κεντήσῃ τὴν περιέργειαν καὶ τῶν πολλῶ ἐμοῦ ἐναντιοτέρων πρὸς τὰς περιηγήσεις.—Ἀφικόμεν εἰς Hardwick Court, τὴν κατοικίαν τοῦ κ. Baker, περὶ λύχνων ἀφᾶς, ὥστε μάλις ἠδυνήθην νὰ διακρίνω τὰ περικυκλοῦντα

τὸν πλουσιώτατον οἶκον ὅταν ὁμοῦ αἱ πρῶται τοῦ ἡλίου ἀκτίνες εἰσεχώρησαν ἐντὸς τοῦ δωματίου μου, ἐξεπλάγην ἐπὶ τῇ καλλονῇ, διὰ τῆς ὁποίας ἡ φύσις ἐπρούκισε τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἐπαρχίας τοῦ Gloucester. Ποικιλανθεῖς καὶ ὠραίοι λειμῶνες, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ὑφθύνται ὑπερήφανοι πετελέαι, καὶ ὑπερμεγέθεις φηγοὶ, ἐφ' ὧν ἀναπαύεται ἡδέως ὁ πλανώμενος ὀφθαλμὸς, κυκλοῦνται ὑπὸ τῶν περίξ λόφων, οὗς λαμπρότατος ἥλιος καθίστησιν ἐξαισιῶς κυανόχρους. Μετὰ τὰς πρῶτας δεξιώσεις ὁ κ. Baker ἐσπευσε νὰ με ὀδηγήσῃ εἰς τὸ καπνιστήριον, διότι κατ' αὐτὸν τρεῖς ἦσαν τὰ ἐθνικὰ χαρακτηριστικὰ παντὸς Γερμανοῦ, τὸ καπνίζεῖν, τὸ ἔδειναι καὶ τὸ ἐξαρνεῖσθαι τὴν Κυριακὴν. Ἀμέσως μετὰ τὸ πρόγευμα ἤθελε νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸ σωφρονιστήριον τῆς ἐπαρχίας, ἀλλ' ἐγὼ ἐπεθύμουν νὰ γνωρίσω τὴν οἰκιακὴν διοίκησιν καὶ τὰ οἰκογενειακά ἔθιμα. Πρὸς τοῦτο δὲ παρεκάλεσα τὴν οἰκοδέσποιναν, αἰτιολογῶν συγχρόνως τὴν ἀπειρίαν μου περὶ τῶν ἐν ταῖς ἐξοχικαῖς ἐπαύλεσι τῆς Ἀγγλίας ἐπικρατούντων παρ' Ἀγγλοῖς ἐθίμων, νὰ μοὶ γνωστοποιήσῃ πρὸ πάντων τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆς καθήκοντά μου καὶ τὰ δικαιώματά μου. Ἐν ᾧ δὲ περιερχόμεθα τὸν κῆπον ἢ οἰκοδέσποινα μοὶ παρέσχε μετὰ ζωηρότητος συνάμα καὶ ἀφελείας ὡς ἐξῆς τὴν ζητηθεῖσαν ἐξήγησιν·

«Ἀναμφιβόλως ἐπιθυμεῖτε μίαν τοιαύτην περιγραφὴν, ὅπως εὐκολώτερον κρίνητε περὶ τῆς ἐπὶ τῶν κοινῶν δραστηριότητος τοῦ συζύγου μου. Θὰ ἀνεγνώσατε ἴσως πολλὰς μυθιστορίας καὶ διηγήματα, ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν γίνεται λόγος περὶ τοῦ καθημερινοῦ βίου, ὡς γενικῶς γνωστοῦ παρ' Ἀγγλοῖς. Τὸ κατ' ἐμὲ θέλω περιγράψῃ τὸν βίον τοῦτον λαμβάνουσα ὡς ὑπόδειγμα τὰς οἰκογενεῖας, ὧν ἡ παρουσία δὲν εἶναι κατὰ πολὺ ἀνωτέρα τῆς ἡμετέρας. Παρὰ πάσαις ταῖς οἰκογενεαῖς ταύταις πρωτίστη τοῦ οἰκοδεσπότητος ἐργασία εἶναι ἡ ἐφημερία, ἣν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀναγκάζουσι πρὸ τῆς ἐνάτης ὥρας, ὅποτε ὁ κώδων προκαλεῖ πάντας εἰς πρόγευμα. Ἐκεῖ ὀφείλουσι νὰ συνέλθωσιν ἐκτὸς τῆς οἰκογενεῖας καὶ οἱ ὑπηρεταί, ὡς ἐπίσης καὶ ὅσοι τῶν ξένων εὐαρεστοῦνται, ὅπως παραστῶσιν εἰς τὴν πρωϊνὴν προσευχὴν, ἣτις συνήθως διαρκεῖ ἐπὶ τέταρτον ὥρας.»

Τὸ οἱ εὐαρεστοῦμενοι τῶν ξένων ἀναμφιβόλως ἀπέβλεπον ἐμὲ, διότι πρὸ ὀλίγων ὥρῶν εἶχον πράγματι παραστῆ εἰς τὴν τελευτὴν ἐκείνην, μετὰ μεγίστης προσοχῆς, μολοντί ὀλίγον ἐκπεπληγμένος. Εἶχον ἰδῆ πάντας καθημένους περὶ τὴν ἤδη παρατεθειμένην τράπεζαν, τοῦ οἰκοδεσπότητος δὲ νεύσαντος ἐγονυπέτησαν, καὶ κλίναντες τὰς κεφαλὰς, καὶ καλύψαντες διὰ τῶν χειρῶν καὶ τοῦ μανδηλίου τὸ πρόσωπον ἀπῆντησαν κατὰ τὸ εἰθὺς εἰς τὴν ὑπ' ἐκείνου

ἀναγινωσκομένην δέησιν. «Ἐὰν δικιμείνητε μακρότερον παρ' ἡμῖν, ἐξηκολούθησεν ἡ οἰκοδέσποινα, θέλετε ἰδῆ ὅτι τὸ ἀγγλικὸν πρόγευμα εἶναι ἥττον ἀπλοῦν τοῦ συνήθως παρατιθεμένου ἐν τοῖς ξενοδοχείοις τῆς ἡπείρου. Παρ' ἡμῖν συνίσταται πάντοτε ἐκ καφέ, τείου ψυχροῦ καὶ θερμοῦ κρέατος, λευκοῦ καὶ μέλανος ἄρτου, μέλιτος, γλυκύσματος ἐκ πορτοκαλλίων, ὧν ἐνίοτε τηγανισῶν, σπανίως ἐξ ἰχθύων, ἀλλὰ πάντοτε ἐκ θραστοῦ χοιρομηρίου ἕκαστος, χωρὶς νὰ ὑπόκειται εἰς κανένα τύπον, δύναται νὰ λάβῃ καὶ νὰ ἐκλέξῃ ὅ,τι μᾶλλον ἐπιθυμεῖ. Μετὰ τὸ πρόγευμα οἱ ξένοι χωρίζονται ἵνα ἀσχοληθῶσιν ἢ διασκεδάσωσι, κατὰ τὸ δοκοῦν. Ὁ οἰκοδεσπότης ἀποσύρεται εἰς τὸ δωμάτιόν του, ὅπως δώσῃ διαταγὰς εἰς τὸν ἐπιστάτην τῆς οἰκίας· ἐκεῖ ὑποδέχεται τοὺς γείτονας, τοὺς ἀγροτικούς οἰκονόμους, τοὺς ἐργάτας καὶ τοὺς ἐνοικιαστὰς τῶν κτημάτων. Ἀμέσως μετὰ ταῦτα ἐπισκέπτεται τὸν σταῦλον, ἐκεῖθεν δὲ μεταβαίνει εἰς τὸ γραφεῖόν του. Οὕτω διέρχεται ἡ πρωΐα, ἕως οὗ ἡχῆσῃ ὁ κώδων ὁ καλῶν εἰς πρόγευμα, συνήθως παρατιθέμενον περὶ τὴν ἐνδεκάτην καὶ ἡμίσειαν. Τὸ πρόγευμα τοῦτο θεσπασθὲν δὲν φθείρεται ἐὰν ὑμεῖς θραδύνητε, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ τιμωρία ὑμῶν ἔσται ὅτι τὸ κρέας ἀντὶ θερμοῦ παρατεθῆσεται ὑμῖν ψυχρόν· σημειωτέον ὅτι ἡ τιμωρία αὕτη εἶναι κανονικωτάτη πρὸς τὸ κανονικὸν τῆς ὑπηρεσίας.» Ἐρωτήσαντος ἐμοῦ πῶς ἡ οἰκοδέσποινα συνείητι νὰ διανύῃ τὸν μεταξὺ τοῦ πρωῖνου καὶ τοῦ μεσημβρινοῦ προγεύματος χρόνον, ἡ Κυρία μοὶ ἀπεκρίθη· «Περὶ τὴν δεκάτην, τουτέστι ἀμέσως μετὰ τὸ πρωῖνὸν πρόγευμα, ἡ οἰκοδέσποινα ἀπέρχεται τῆς αἰθούσης ἵνα διατάξῃ τὰ τοῦ γεύματος, συμβιβάσῃ τὰς καθ' ἑκάστην ἐγειρομένας μεταξὺ τῶν ὑπηρετῶν ἐριδας, καὶ σκεφθῇ περὶ τῶν τῆς ὑποδοχῆς τῶν ξένων, οἵτινες προσέρχονται πάντοτε κατὰ τὸν φθινύπωρον καὶ τὸν χειμῶνα. Ἀκολουθῶν ἀπροῖτα τὰς πτωχὰς γυναῖκας τῆς συνοικίας, ὅσαι ἔχουσι παράπανα, ἀναφορὰς, αἰτήσεις κτλ., χορηγεῖ δὲ αὐταῖς τὰ ἀναγκαῖα μέσα πρὸς θεραπείαν ἐαυτῶν τε καὶ τῶν ἀσθενῶν βρεφῶν τῶν. Εἰδικῆ ἡμῶν φροντίς εἶναι ἡ ἀνατροπὴ τῶν τέκνων. Ἐγὼ μὴ ἔχουσα ἢ ἄφρυνα τέκνα, ἄτινα ἐκπαιδεύονται ἐκτὸς τῆς οἰκίας ἐν Εἰον, ἔχω πολλῶ ἥττονα καθήκοντα τῶν λοιπῶν κυριῶν. Δύναμαι ἐν πλήρει ἀνάσει νὰ ἐτοιμάσω τὴν ἀλληλογραφίαν μου, ἢ νὰ συνδιαλέγωμαι ἐν ταῖς αἰθούσαις μετὰ τῶν κυριῶν, ἃς προκαλῶ ὅπως συσχεθῶμεν ἐὰν μετὰ μεσημβρίαν θὰ μεταβῶμεν εἰς περίπατον ἐφ' ἀμάξης, ἐὰν ἔριπποι, ἢ πεζοί. Δὲν γινώσκω ἐὰν τὸ συντηρεῖν οἶκον εἶναι τώρα εὐκολώτερον ἢ ἄλλοτε· τότε κατεσκευάζοντο πολλῶ πλείονα ἐν τῷ οἴκῳ ὁ σάπων, τὰ κηρία καὶ πολλὰ ἄλλα τῶν ἐπιτηδεῶν. Ἐτι καὶ νῦν ἐν πολλαῖς οἰκίαις συνειθίζουσι νὰ κατασκευάζωσι τὸν ζῦθον, τὸν μαλίτην, καὶ νὰ

πλύνωσι τὰ ἱμάτια. Καὶ ἡμεῖς δὲ ἀκολουθοῦμεν τὴν ἀρχαίαν ταύτην συνήθειαν, μολοντί πολλὰ οἰκογενεαῖς εὐρίσκουσιν ὠφελιμώτερον νὰ προμηθεύωνται τὸν ζῦθόν των ἐξ Alsop ἢ Bass. Μετὰ τὸ δεύτερον πρόγευμα ὀφείλετε νὰ διαθέσῃτε τὰ καθ' ὑμᾶς, εἴτε ἐξερχόμενος εἰς περίπατον μετὰ Κυριῶν ἔριππος, ἢ ἐφ' ἀμάξης, εἴτε ἐξασκούμενος εἰς τὴν σκοποβολὴν· πιστεύω ὅμως ὅτι πολὺ ὀλίγος καιρὸς θὰ ἐναπολειφθῇ ὑμῖν ἐλεύθερος, ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ συνοδεύσῃτε τὸν σύζυγόν μου εἰς τὰς περὶ τῶν ὑποθέσεων τοῦ ἐκδρομᾶς του, φοβοῦμαι δὲ ὅτι θέλετε ἰδῆ πλείονας ἀλιτηρίους, κλέπτας καὶ ἐπαίτας ἢ ὅσους σεῖς τε καὶ ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν! Περὶ τὴν πέμπτην ὥραν τῆς ἑσπέρας λήγει ἡ ἀδεία σας, διότι τότε ἀκριβῶς ἀναμίνωμεν ὑμᾶς ἵνα πῶμεν τὸ τέιον, τοῦθ' ὅπερ συνήθως λαμβάνει χώραν ἐν τῇ αἰθούσῃ. Τὸ τῆς πέμπτης ὥρας τέιον, ὡς συνήθως λέγεται ἐνταῦθα, εἶναι λίαν πρόσφατος, ἀλλὰ γενικῶς παραδεδομένη καινοτομία. Δὲν εἶναι γεῦμα συνίσταται μόνον ἐκ τείου συνοδευομένου μὲ δίπυρόν τι, ἢ μὲ μικρὸν τεμάχιον ἄρτου ἡλειμμένου διὰ βουτύρου. Τὸ θέρος πίνουμεν τὸ τέιον ἐν τῷ κήπῳ. Κατ' ἀπόφασιν τῶν περίξ οἰκουσῶν Κυριῶν ἡ ὥρα αὕτη ὄρισθη εἰς ἐπισκέψεις, πολλάκις δ' ἀποτελεῖται πολυἀριθμὸς συναναστροφῆ. Κατὰ τὸν χειμῶνα μετὰ τὸ τέιον οἱ ξένοι ἀποσύρονται εἰς τὰ δωμάτια των ἵνα γράψωσιν, ἀναγνώσωσιν, ἢ ἀναπαυθῶσιν ἐὰν ἦσαν εἰς τὸ κυνήγιον. Συνέρχονται δὲ ἐκ νέου εἰς τὸ γεῦμα ὅπερ παρατίθεται περὶ τὴν ἐβδόμην καὶ ἡμίσειαν, ἢ τὴν ὀγδόην ἐσπερινήν. Ἐν ᾧ ἐν τῇ ἡπείρῳ γενικῶς πιστεύεται ὅτι τὸν χειμῶνα διέρχεται τις ἀνετώτερον ἐν ταῖς πόλεσι, παρ' ἡμῖν ἐπικρατεῖ ἡ ἰδέα ὅτι οὗτος διέρχεται εὐαρεστότερον ἐν τῇ ἐξοχῇ, ἐφ' ἣ καὶ λαμβάνουμεν πᾶσαν πρόνοιαν, ὅπως ἔχομεν πάντοτε ξένους εὐθύμους, οἵτινες νὰ εὐχαριστῶνται μετὰ τὸ γεῦμα, νὰ διέρχωνται μετ' ἡμῶν τὴν ἑσπέραν παίζοντες whist, ἢ ἄλλο τι. Περὶ τὰς ἐνδεκα, αἱ Κυρία ἀποσύρονται, καὶ οἱ Κύριοι συμπληροῦσι τὴν ἡμέραν ἐν τῷ καπνιστηρίῳ, ἐὰν τὸ καπνιστήριον δὲν εἶναι πλησίον τῶν αἰθουσῶν τῆς ὑποδοχῆς. Πολλάκις ἴσως θὰ παρατηρήσατε μετὰ θαυμασμοῦ, ὅτι αἱ Ἀγγλίδες αἰσθάνονται ἀκατάβλητόν τινα ἀποστροφὴν πρὸς τὸν καπνόν. Λόγος περὶ χορῶν καὶ τοιούτων διασκεδάσεων, αἵτινες ἀπασχολοῦσιν ὑμᾶς καθ' ἅπαντα τὸν χειμῶνα, παρ' ἡμῖν δὲν γίνεται. Ὑπερ τῆς νεολαίας τῆς ἀγαπῶσης τὸν χορὸν προβλέπει ἡ ἡμετέρα ἐπαρχία. Ἀδύνατον εἶναι νὰ φαντασθῆτε, ὑπέλαθε μετὰ βραχείαν διακοπὴν, τὴν ὠραιότητα χειμερινῆς πρωΐας προκειμένου κυνηγίου. Μετ' ὀπίσεως χαρὰς οἱ πάντες συνέρχονται. Ποσάκις παρέστη μετὰ τοῦ συζύγου μου. Εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι πολλοὶ ἠθικολόγοι μέμψονται τῶν καθ' ἡμᾶς Κυ-

ριῶν, ὅσαι διάγουσι βίον μᾶλλον ἐλεύθερον τοῦ ἐπικρατούντος τῶν ἀρχαιοτέρων ἐποχῶν, δυνατὸν δὲ ἡ ἰδέα αὕτη νὰ εἶναι ὀρθή· κατ' ἐμὴν ὁμοῦ κρίσιν τὸ τοιοῦτον σύστημα φέρει ἐν ἑαυτῷ πολλὰ τὰ καλὰ. Καὶ ὑπάρχουσι μὲν Κυρίαί, αἵτινες ἀγαπῶσιν ὑπερβαλλόντως τὴν ἵππασίαν, ἢ τοὺς μακροὺς περιπάτους, ἢ τὴν ἀλιεῖαν, ἀλλ' εἶναι οὐχ ἥττον ἀναμφισβήτητον ὅτι αἱ Κυρίαί αὗται ὠφελοῦσι περισσότερον τὴν κοινωνίαν ἐκείνων αἵτινες οἰκουροῦσιν αἰωνίως μὴ συμμετέχουσαι ποσῶς τῶν διασκεδάσεων τῶν συζύγων ἢ ἀδελφῶν των. Αἱ τελευταῖαι μετὰ δυσκολίας φέρουσι τὰς κρίσεις ἐκείνας στιγμαῖς, ὧν βρῖθι ὁ ἀνθρώπινος βίος.»

Ἀπὸ ἀπλᾶς πληροφορίας περὶ τῶν ἀγγλικῶν ἡθῶν, κατηντήσαμεν εἰς ζωηροτάτην ἀπολογία τῶν ἐν τῇ ἐξοχῇ βίου τῶν Ἀγγλων. Ἀλλ' ἐμὲ κατεῖχε καὶ ἄλλη τις ἰδέα. Μὲ ἠπειλεῖ μετὰ δύο ἡμέρας ἡ Ἀγγλικὴ Κυριακὴ, ἔλεγον δὲ πρὸς τὴν λαλοῦσάν μοι Κυρίαν, ὅτι ὅσον καὶ ἂν προστίμων ὄλων τῶν μὴ Γερμανικῶν χωρῶν τὴν Ἰταλίαν καὶ Ἀγγλίαν, οὐδέποτε ὅμως ἠδυνήθην νὰ ἐξοικειωθῶ μὲ τὸν ἀγγλικὸν τρόπον τοῦ τηρεῖν τὴν Κυριακὴν, ἀλλ' ὅτι οὐχ ἥττον ἐπιθέμην ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτῆς, ὑποσχόμενος τυφλὴν ὑπακοὴν ἐπὶ ἐκτακτικῶν μερον.

Ἡ Κυρία μοὶ ἀπεκρίθη· «Καθ' ὅσον ἀποβλέπει τὴν ἰερότητα τῆς Κυριακῆς, ἕκαστος ἃς πράξῃ κατὰ συνείδησιν. Ἡμεῖς ἐπιβάλλομεν μίαν ἡμέραν ἀναπαύσεως. Ἡ ἀναπαυτικὴ δὲ αὕτη ἡμέρα συσφίγγει τὸν μεταξὺ Κυρίου καὶ ὑπηρετῶν δεσμόν. Ὁ Κύριος ὅστις δὲν ἀγαπᾷ νὰ ἀναπαυθῇ τὴν Κυριακὴν, δὲν ἐπιτρέπει οὐδὲ εἰς τοὺς ὑπηρετάς ν' ἀναπαυθῶσιν. Ἡ περιφρόνησις τῆς Κυριακῆς διαιρεῖ τὸν κόσμον εἰς εὐχαριστημένους καὶ δυσχερεστῆμένους. Πῶς εἶναι δυνατόν ἐν εὐτυχῇ ὑπηρετίᾳ τις, ὅταν, ἀφ' οὗ ἐργασθῆ ἐπὶ ἐξ ἡμέρας ἵνα θεραπεύσῃ τὰς ἀνάγκας μας, ἀναγκάζεται κατὰ τὴν ἐβδόμην, ἣτις ὀφείλει νὰ εἶναι ἡμέρα ἀναπαύσεως, νὰ ἐργασθῆ διπλάσιως ἵνα κολακεύσῃ τὰς ἡμετέρας ὀρέξεις; Τὴν Κυριακὴν πηγαίνομεν δις εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀπαιτοῦμεν δὲ τὸ αὐτὸ καὶ παρὰ τῶν ὑπηρετῶν μας. Πορευόμεθα δὲ εἰς τὴν οὐ μικρὴν ἀπέχουσαν ἐκκλησίαν πεζῇ, διότι ἐὰν μετεβαίνομεν ἐφ' ἀμάξης, πῶς θὰ ἀνεπαύετο ὁ ἀμαξηλάτης; ἐὰν ἐδίδομεν κατὰ Κυριακὴν μεγάλα γεύματα, ποῦ ἀνάπαυσις διὰ τὸν μάγειρον; ποῦ διὰ τοὺς ἄλλους ὑπηρετάς; Ὅταν ἡ ἐκκλησία ἀπέχει πολὺ, ὁ γαιοκτήμων ἔχει συνήθως εἶδος τι λωρορείου, δι' οὗ μεταφέρονται εἰς αὐτὴν πολλοὶ, ἀντὶ ἐλαχίστου κόπου. Ὅπου ὑπάρχουσι πολλοὶ ξένοι κατὰ Κυριακὴν, ἀπαραίτητος καὶ τὸ καλὸν γεῦμα. Οὐδέποτε ὅμως θὰ εὔρητε μακροὺς καταλόγους φαγητῶν. Ἐν roastbeef καὶ ἐν plumpudding, ἰδοὺ τὸ ἐθνικὸν καὶ κοινὸν

γεῦμα τῆς Κυριακῆς ἐν Ἀγγλίᾳ. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι ἐν Λονδίῳ τὸ κατὰ τὴν ἀπέναντι ἡπειρον ἐπικρατοῦν σύστημα ἡμετέρας ἐπεκτείνεται, πλὴν ἡμεῖς δὲν θέλομεν παραδεχθῆ αὐτό, τούναντίον μάλιστα ὀφείλομεν νὰ τὸ ἀποφεύγωμεν.»

Ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ Λονδίνου, ἠρώτησα κατὰ ποίαν ἐποχὴν τοῦ ἔτους συνήθως μετέβαινον ἐκεῖσε.—Ὀλίγον μετὰ τὸ Πάσχα, μοὶ ἀπεκρίθη.

Ὅσοι τῶν γαιοκτημόνων εἰσὶ βουλευταὶ, ἐξηκολούθησαν, ὑποχρεοῦνται νὰ μένωσι συνήθως ἀπὸ Φεβρουαρίου μέχρις Αὐγούστου πρὸ τοῦ Πάσχα ὅμως οὐδέποτε γαιοκτήμων θέλει ἐνοικίασῃ οἴκημα πρὸς χρῆσιν τῆς οἰκογενείας του. Καὶ βουλευτῆς δὲ ἂν μὴ εἶναι ὁ γαιοκτήμων, προσπαθεῖ πάντοτε νὰ διέλθῃ τὰς ἑξ ἑβδομάδας μετὰ τὸ Πάσχα ἐν Λονδίῳ. Ἄλλως τε καὶ πολιτικὰς ἂν δὲν ἔχη ὑποθέσεις, αἱ θυγατέρες αὐτοῦ δὲν τῷ ἐπιτρέπουνσι περαιτέρω διαμονὴν ἐν τῇ ἐξοχῇ. Διότι ἂν μὲν εἰσὶ πολὺ μικραὶ, ἔχουσιν ἀνάγκην τῶν καλητέρων διδασκάλων ἰχνογραφίας καὶ μουσικῆς, ἂν μεγάλαι, θέον νὰ τὰς εἰσαγάγῃ εἰς τὰς συναναστροφάς. Ὅταν δὲ μετὰ διαμονὴν ἑβδομάδων τινῶν ἐν Λονδίῳ ἐπιστρέφωμεν εἰς τὰς ἐξοχὰς μας, εὐρίσκομεν τὰ πάντα ἀντισμένα. Ἐκτοσε δὲ ἄρχεται ἡ ἐποχὴ τῶν ἐν τοῖς κήποις ἑορτῶν, αἵτινες διαρκοῦσιν ἀπὸ τῆς τετάρτης μέχρι τῆς ἑβδόμης μ. μ. ὥρας. Αἱ ἑορταὶ αὐταὶ εἰσὶ λίαν εὐάρεστοι, ἄτε ἀπηλλαγμέναι πάσης ἐθιμοταξίας. Ἡ νεολαία διασκεδάζει παίζουσα τὰ τοῦ συρμού παιγνίδια. Τὰ συνήθως ἐν χρήσει ἀναψυκτικὰ εἰσὶ τὰ παγωτὰ, αἱ νωπαὶ ἢ ζαχαρωταὶ ὀπώραι, ὀκαφῆς, τὸ τέιον, ὁ οἶνος καὶ τὰ δίπυρα. Κατὰ τὸ φθινόπωρον ὁ πλοῦσιος κτηματίας, ὁ εὐπορος εὐγενῆς, ἀποκαμῶν ἐκ τῆς πολιτικῆς τύρβης, μεταβαίνει εἰς τὰ ἔλλα τῆς Σκωτίας πρὸς ἄγρην ἐλάφων, ἀγρίων περιστερῶν, ἢ πρὸς ἀλιεῖαν. Καὶ τὰ μέσα δὲ ἂν δὲν τῷ ἐπιτρέπωσι τὴν δαπανηρὰν διασκέδασιν τῆς ἐνοικιάσεως ἐλώδους ἀγροῦ, οὐχ ἦττον ἀπέρχεται εἰς τὴν Σκωτίαν οἰκογενειακῶς, ὅπως διέλθῃ τὸν Αὐγούστου μῆνα. Ὑπάρχει τι τὸ γοητεῖον ἅμα καὶ ζωογονοῦν ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ τῶν λόφων ἐκείνων. Τὸ κατ' ἐμὲ εὐτυχῇ λογιζομαι ἐμαυτὴν ὁσάκις ἐτοιμάζομαι νὰ συνοδεύσω τὸν σύζυγόν μου εἰς Σκωτίαν.

Ἐν τούτοις εἶχομεν φθᾶσῃ εἰς τὸν θυρῶνα τῆς Hardwick Court, ὅτε ὁ κώδων προσεκάλει εἰς πρόγευμα.

II

Μετὰ τὸ δευτέρου πρόγευμα, ὁ συνήθως μηδέποτε καπνίζων διαρκούσης τῆς ἡμέρας οἰκοδεσπότης ὠδήγησέ με εἰς τὸ μακρὰν κείμενον καπνιστήριόν του. Μοὶ ἐφαίνετο, ὅτι καὶ αὐταὶ τῶν κλειθρῶν αἱ ὀπαὶ ἦσαν πεφραγμέναι, ὅπως μὴ ἐκεῖθεν ἐξερχόμενος ὁ καπνὸς ἐρεθίσῃ τὸ

νευρικὸν σύστημα τῶν Κυριῶν. Ἐκεῖνος ἐν τούτοις λαβὼν σημειωματάριον, συνέταξε τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν τῆς ἑβδομάδος, ὅπως ἦ ἔτοιμος ν' ἀποποιηθῇ πᾶσαν γενησομένην αὐτῷ πρόσκλησιν.

Κατὰ τὸ πρόγραμμα τοῦτο, ἡ 18 Σεπτεμβρίου προάρισται εἰς συνέλευσιν τῶν ἐφόρων τῶν ἐργασιῶν. Αὕτη, ὁσάκις ὁ οἰκοδεσπότης δὲν ἐταξείδευεν, ἀπησχόλει αὐτὸν ὀλοκληρὸν ἡμέραν ἐκάστης ἑβδομάδος, τὸν ὑπεχρέου δὲ καὶ νὰ ἐπιταχύνῃ τὸ πρόγευμά του. Ἡ 20 Σεπτεμβρίου Δικαστήριον, ὅπερ ἤδη ὀλίγας παρέχει τὰς ἀσχολίας. Ἀμέσως μετὰ ταῦτα Τριμηνιαία σύνοδος τῶν Εἰρηνοδικῶν. Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν ἀντικείμενα ἀφορῶντα εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, εἰς τὴν κατασκευὴν νέας γεφύρας, καὶ εἰς τὴν ἐπισκευὴν τῶν ὁδῶν καὶ ὀχετῶν. Τὴν ἐπιούσαν ἐκδίκασις τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων, αἵτινες τὴν ἑβδομάδα ταύτην δὲν εἶναι ἢ κλοπαὶ. Ἡ 22 Σεπτεμβρίου ἐπίσκεψις εἰς τὰς φυλακὰς καὶ εἰς τὸ Φρενοκομεῖον. Ἡ 23, συνεδρίασις περὶ τῶν ληπτῶν μέτρων περὶ καθαρισμοῦ ποταμοῦ. Ἡ 28 Σεπτεμβρίου Κακουργοδικεῖα, ἐγκλήματα σπουδαῖοτάτα.

— Βλέπετε, μοὶ εἶπεν ὁ κ. Baker, ὅτι ἡ ἐργασία μου εἶναι μικρά.

— Μικρὰ, ἀνέκραξα; Καὶ μικρὸν πρᾶγμα νομίζετε τὸ θυσιάζειν δωρεὰν τρεῖς ὅλας ἡμέρας καθ' ἑβδομάδα ὑπὲρ κοινωφελῶν ἐργῶν;

— Τῷ ὄντι μικρὸν, ἀπεκρίθη μοὶ ὁ κ. Baker, ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλους, καὶ ἔδειξέ μοι τὸ σημειωματάριον φίλου του, ἐνθα πράγματι τρεῖς ἡμέραι ἐκάστης ἑβδομάδος ὠρίζοντο ὑπὲρ κοινωφελῶν ἐργῶν καὶ λίαν ἐκτεταμένης ἀλληλογραφίας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου.

Ἀπεφασίσθη νὰ ἐπισκεφθῶμεν κατὰ πρῶτον τὸ ἐπανορθωτικὸν κατάστημα τῶν νεανιῶν, ὅπερ ἀπέχετο μίλιον τῆς Hardwick Court. Εὐρομεν τὸν διευθυντὴν ἐν μέσῳ νεανιῶν δώδεκα μέχρι δεκατεσσάρων ἔτων, οἵτινες ἅμα εἶδον ἢ μὰς κατέθηκαν τὰ ἐργαλεῖά των. Ἀνεσκαπτον τμήμα ἀγροῦ. Ὁ κ. Baker, χαίρεισας αὐτοὺς, ἔνευσε διὰ τοῦ δακτύλου, καὶ διηύθυνε δίκην Πρωτοψάλτου ἄσμα, ὅπερ οἱ πάντες ἐν παιδρῶντι συνέψαλλον. Ἐκεῖθεν μετέβημεν εἰς τὴν τάξιν, ἐνθα ἐξετάσαντες τοὺς μαθητὰς ἐν ταῖς προκαταρκτικαῖς σπουδαῖς, ἔσχομεν ἀφορμὴν νὰ θαυμάσωμεν τὰς εὐστόχους αὐτῶν ἀποκρίσεις. Μετὰ μίαν ὥραν ἡ κηπουρικὴ ἐργασία, διακοπέδια ἐκ τῆς ἡμετέρας ἀφίξεως, ἐπανελήθη. Ὁ διευθυντὴς συνέστησεν εἰς τοὺς παῖδας ν' ἀναδείξωσιν ἑαυτοὺς ἀξίους τῆς τιμῆς, ἣν περιποιεῖ αὐτοῖς ἢ ἐπίσκεψις ξένων. Ἀνεχωρήσαμεν ἐν μέσῳ ἐνθουσιᾶδους ζητωκραυγῆς.

Οἱ πλεῖστοι τῶν ξένων τῶν ἐπισκεπτομένων τὸ ἐπανορθωτικὸν τοῦτο κατάστημα, θέλουσιν ἴσως ἐπικρίνῃ τὸ εὐάριθμον τῶν μονήρων οἰκί-

σκων, τούτο μόνον τὸ σύστημα θεωροῦντες τελεσφόρον· πλὴν ἀλλ' ὅμως οἱ τὸν ἐπανορθωτικὸν οἶκον τῆς Hardwick Court ἰδρύσαντες ὑπέλαβον τούτο περιττὸν, καθ' ὅσον ἀδιακόπως συζῶντες μετὰ νεαρῶν ἐγκληματιῶν, εὐκόλως ἠδύναντο ν' ἀνεύρωσι τοὺς μοχθηροὺς, καὶ δὴ ν' ἀφιερῶσιν πᾶσαν αὐτῶν τὴν μέριμναν ὑπὲρ τούτων, ὅπως μεταβάλωσιν αὐτοὺς εἰς στηρίγματα τοῦ καταστήματος, καὶ τούτο χωρὶς οὔτε κἂν αὐτοὶ οὗτοι νὰ ἐνοήσωσι τὴν εἰς τὰς κλίσεις αὐτῶν ἐπελθοῦσαν μεταβολήν.

Ὁ κ. Baker εἶχε δηλώσῃ ἐν Δουβλίῳ ὅτι τὸ μονῆρες σύστημα μεγίστην συνεπάγεται ὀφέλειαν, ὡς ἂν εἴη ἐφαρμόζεται ἅμα τῇ καθεύρξει.

Παρατεινόμενος ὁ τοιοῦτος περιορισμὸς ἠδύνατο ν' ἀποβῇ ἢ ἀείποτε χείρων προετοιμασία εἰς τὴν δεινὴν πάλιν πρὸς τὸν πραγματικὸν βίον. Ἡ ἐπίσκεψις αὕτη ἐν Hardwick Court ἐφάνη μοι λίαν ὀφέλιμος. Ὅπου δὴποτε ἐπεσεφθην παραπλήσια καταστήματα, παρετήρησα ὅτι οἱ νέοι, ἀναγκαζόμενοι πάντοτε νὰ ἐξασκῶνται εἰς τὴν βραπτικὴν καὶ ὑποδηματοποιίαν, ἦσαν πελιδνοὶ καὶ φιλάσθενοι, τὰ δὲ πρόσωπα τῶν ἐστεροῦντο ἐκφράσεως. Ἐνταῦθα τούναντιον εὑρισκον πρόσωπα ἰλαρὰ καὶ ὑγιᾶ, ἐπεισθην δ' ἔτι μᾶλλον ὅτι αἱ ἀγροτικαὶ ἀσχολίαι ἀρμόζουσιν εἰς νεανίας, μᾶλλον ἢ οἰαδὴποτε ἄλλη ἐργασία.

Ἐν Hardwick Court εἰς μόνον μεγαλοκτηματίας ἐδημιούργησεν ὅ, τι βαθμηδὸν ἐπιχειροῦσιν οἱ εὐεργετικοὶ σύλλογοι. Συνεχάρην τῷ Baker ἐπὶ τῇ εὐτυχῇ ἐκβάσει τοῦ δεκαετοῦς αὐτοῦ ἰδρύματος. Μοὶ ἀπήντησεν, ὅτι ὁ μὴ ἔχων τὸ θάρρος νὰ ἴδῃ ναυχοῦσιν ἐπιχειρήσιν καινωφελῆ, οὐδέποτε ὀφείλει νὰ ἐπιχειρήσῃ τι. Προδίδει χαρακτηριστικῶς ἀσθένειαν ὁ ἐπιθυμῶν νὰ βλέπῃ πᾶσαν ἑαυτοῦ ἐπιχείρησιν εὐδοκιμοῦσαν. Αἱ ἀπαρχαὶ τῆς ἡμετέρας ἐπιχειρήσεως, προσέθηκε, παρεῖχον μικρὰς τὰς ἐλπίδας.

Εἶχον ἤδη γίνῃ διάφοροι ἀπόπειραι, ὅτε ὁ Ἐδουάρδος Βρέτον, πλοίαρχος τοῦ Β. ναυτικοῦ ἐν ἀποστρατεῖᾳ, ὅπως συγκεινημένος ἐκ τῆς θλιβερᾶς θέσεως τῶν παραμεληθέντων καὶ κακοποιῶν τῶν προαστείων τοῦ Λονδίνου παιδῶν, ἀπεφάσισε νὰ θεραπεύσῃ τὸ κακόν. Τῇ συνδρομῇ ἐμποροῦ τινὸς Ἰδρυσε μικρὸν σχολεῖον ἐν Bow τῆς ἐπαρχίας Essex. Πλούσιός τις μεσίτης Ἰουδαῖος, ὁ Δαβὶδ Haes καὶ ἄλλοι προσήνεγκον μετὰ ταῦτα μεγάλας συνδρομάς, ὥστε κατὰ τὸ ἔτος 1833 τὸ κατάστημα ἐξετάθη καὶ μετετέθη εἰς Λονδίνον.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἡ δεσποινὴς Murry, ἀνεψιὰ τοῦ δουκὸς τοῦ Athol, ἀκούσασα νὰ γίνηται λόγος περὶ τοῦ καταστήματος τούτου, παρέσχε μεγάλας συνδρομάς. Αὕτη ἡ ἰδία Ἰδρυσεν ἐπανορθωτικὸν σχολεῖον προωρισμένον

διὰ γυναῖκας, τὸ ἄσυλον Vittoria, τότε δὲ πρῶτον ἡ βασίλισσα ἐπέτρψε νὰ δοθῇ τὸ ὄνομά της εἰς κατάστημα τοιοῦτον, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πρῶτοι νόμοι ἐξεδόθησαν ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας.

Τὸ κατάστημα τοῦ Brenton προήχθη, ἀλλὰ διετήρησε πάντοτε τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ ἀπλότητα. Ἐν τούτοις αἱ δυσκολίαι δὲν ἔλλειπον. Ὅταν παρέστη ἡ ἀνάγκη τῆς εὐρέσεως ἐργασίας, πάντες ἀπεποιήθησαν νὰ προσλάβωσιν ἄτομα, ἅπερ ἐξήρχοντο ἐξ ἐπανορθωτικοῦ καταστήματος. Ὁ Brenton ἐσκέφθη νὰ πέμψῃ τούτους εἰς τὰς ἀποικίας, ἔνθα ὑπῆρχεν ἔλλειψις ἐργατῶν, καὶ ἐξέλεξε τὸ Εὐέλπι Ἀκρωτήριον. Ἐκεῖ συνεκροτήθη συμβούλιον ἐκ πλουσίων, ὅπερ ὑπεχρεοῦτο νὰ δέχεται τοὺς παῖδας, καὶ ἐὰν δὲν ἀπατάμαι, νὰ υποβάλλῃ αὐτοὺς εἰς ἐπταετῆ μαθητεῖαν, νὰ προνοῇ περὶ τῆς ἐκπαίδευσεως αὐτῶν, καταβάλλῃ δὲ μηνιαίον τι ποσόν, οὗ μέρος κατετίθετο ἐπὶ τόκῳ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν παιδῶν, μέρος δὲ διετίθετο ὑπὲρ τῆς πληρωμῆς τῶν ὀδοιπορικῶν ἐξόδων. Δέκα λίραι στερλίνας ἐδίδοντο εἰς τοὺς παῖδας, ὅταν οὗτοι ἀνεχώρουν τοῦ καταστήματος, ἐν δὲ τῷ Εὐέλπιδι Ἀκρωτηρίῳ, διὰ τοῦ οὐχὶ ἀσημάντου τούτου ποσοῦ ἠδύνατό τις νὰ προσκτήσῃται ἱκανὴν περιουσίαν. Κατ' ἀρχὰς τὰ πάντα ἔβαινον καλῶς. Ὅσημέραι ἠῤῥξανον αἱ αἰτήσεις περὶ ἀποστολῆς νεανιῶν εἰς τὸ Ἀκρωτήριον.

Ἄτυχῶς, ἵνα ἀνταποκριθῶσιν εἰς τὴν πληθὺν τῶν τοιοῦτων αἰτήσεων, δὲν ἐπέστησαν ἀρκοῦσαν προσοχὴν περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν προσώπων. Κατὰ δὲ τὸ 1873 διεδόθη φήμη ὅτι νεανιῶν τινῶν ἡ διαγωγὴ ἦτο κακὴ, καὶ ὅτι ἄλλοι δὲν ἐτύγχανον τῆς δεούσης περιποιήσεως. Ἡ Κυβέρνησις ἀπέστειλε κληρικὸν Ἀγγλον εἰς τὰς ἀποικίας, ὅπως πληροφορήσῃ αὐτὴν περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἐν λόγῳ καταστήματος.

Ἄλλὰ πρὶν ἢ φθάσῃ ἡ εἰλικρινὴς τούτου ἐκθεσις, τσαυτὰ ἐλέχθησαν καὶ ἠκούσθησαν, ὥστε ἤδη τὸ κατάστημα ἐφάνη μᾶλλον ἐμπόρων Ἑβραίων ἀπεχθὲς σωματεμπόριον. Πανικὸς φόβος ἐκυρίευσεν τοὺς γονεῖς ὅσοι εἶχον πέμψῃ τὰ τέκνα αὐτῶν ἐκεῖσε, ἔντρομοι οὗτοι ἀνεζήτουν αὐτὰ, ἐπειδὴ δὲ ἀδύνατος ἦτο ἢ ἐκ τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου ἐπάνοδος, μέγας σάλος ἐν βραχεῖ ἐπῆλθε.

Ἐπανειλημμένως ὁ ὄχλος ὤρμησε κατὰ τοῦ ἐν Λονδίῳ καταστήματος, ὅπερ ἔσωσεν ὡς ἐκ θαύματος ἐκ βεβαίας καταστροφῆς νεανίας, ὅστις διασχίσας τὰ πλήθη μετ' ἀπαραδειγματίστου θάρρους, εἶπε μεγαλοφώνως ὅτι ἀνελάμβανε μόνος τὴν μέχρις ἐσχάτων ὑπεράσπισιν τοῦ καταστήματος, διότι αὐτὸς ἐκεῖνος εἶχεν ἐκπαιδευθῆ ἐν αὐτῷ, καὶ διότι ἐὰν ἐκ δυστρόπου ἐγένετο τίμιος ἄνθρωπος, ὄφειλε τούτο πρὸς τὸ

κατάστημα τούτο, ἔνθα εἶχε μάθη νὰ ζῆ ἐντίμως διὰ τῆς ἐργασίας του.

Ἐπὶ τέλους ἐφθάσαν ἐκ τῶν ἀποικιῶν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν αἱ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐκθέσεις, καθ' ἃς οἱ παῖδες κάλλιστα διητώσαντο. Ἄλλ' ἐν τούτοις ὁ ἀτυχῆς Brenton ἀπέθανεν ἐκ θλίψεως. Ὅσοι γονεῖς μετὰ τὸσάυτης ἐπιμονῆς ἀπῆλθον τῶν τέκνων αὐτῶν τὴν ἐπάνοδον, πρόθυμοι ἤδη ἐκηρύσσοντο νὰ πέμψωσιν ἄλλα. Ἄλλ' ἤδη τὰ πάντα ἦσαν κατεστραμμένα. Αἱ ἐτήσιοι συνεισφοραὶ εἶχον ἀκύρησιν. Ὁ ἀτυχῆς Haes, ὁ τὸσάυτης ὑποστῆς θυσίας ὑπὲρ τῆς προαγωγῆς τοῦ καταστήματος, ἐγένετο τὸ ἀντικείμενον τῶν ἄρῶν τοῦ λαοῦ, λέγοντος ὅτι ἐκεῖνος ἦτον ὁ ἐμπροσθεν τὰ πτωχὰ ταῦτα παιδίον. Ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ ἔφυγε νυκτὸς εἰς Brighton. Αὐτὸς ἔμεινε μόνος ἐν Λονδίῳ χάριν ἰδίων ὑποθέσεων, ἀλλ' ἡ Ἀστυνομία, ἣτις ἐγίνωσκε τὸν κίνδυνον ὃν διέτρεχεν, ἐπηγρύπνει εἰς τὴν ἀσφάλειάν του. Τὰ ἐπανορθωτικὰ τῶν ἀβρένων καὶ θηλέων καταστήματα δὲν ὑπῆρχον πλέον.

Ἄφρωνι ἠκολουθήσαμεν τὸν δρόμον ἡμῶν. Ὁ λοχαγὸς Brenton, ὁ κλέπτης γενόμενος τίμιος καὶ πρόθυμος νὰ ὑπερασπισθῆ σχολεῖον ἐπανορθωτικόν, ἡ ἱστορία τοῦ Ἑβραίου Haes, διηγουμένη ὑπὸ ἀστυροῦ θιασώτου τοῦ ἀγγλικανοῦ θρησκείματος, μὲ εἶχον βαθέως συγκινήσει. Μετὰ τὰ προηγούμενα δὲ ταῦτα ἐνόμισα ὅτι ἡ ἰδρυσις νέου ἐπανορθωτικοῦ οἴκου ἠδύνατο νὰ ᾗ ἔργον ἐξ ἰσοῦ ἡρωϊκόν, καὶ τὴν γνώμην ταύτην ἀνεκοίνωσα πρὸς τὸν Baker.

—Μολονότι, ἀπεκρίθη μοι οὗτος, ἔγραψαν τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἰδρύσεως τῆς Hardwick Court Refectory, ἡ ἀξία μου εἶναι πολλῶ ἐλάσσων ἢ ὅσον γενικῶς πιστεύεται. Ἡ πρώτη ἐμπνευσις προῆλθέ μοι ἐκ τινος γυναικός. Ἐγνώρισεν ἐν Λονδίῳ τὴν δεσποινίδα Murry, ὁπότε συνέβησαν τὰ λυπηρὰ ἐπεισόδια ἄτακτα ἐπὶ τὴν τὴν θάνατον τοῦ Brenton, εἰς ἐκείνην δὲ ἀφίεται ἡ πρώτη τιμὴ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης.

Ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐσκεπτόμην περὶ ἰδρύσεως νέου ἐπανορθωτικοῦ σχολείου, ἀλλ' οὐδένα εὖρον συμπράκτορα. Τέλος τῷ 1850 ἐγνώρισεν νέον τινὰ, ὅστις μὲ ὤθησεν εἰς τοῦτο. Ὁ Γεώργιος Bengough ἠρώτησέ με ἡμέραν τινὰ διατὶ δὲν ἀνελάμβανον μόνος τὴν ἰδρυσιν καταστήματος, ὅπερ τοσοῦτον ἐπόθουν. Τῷ ἀπεκρίθην ὅτι τοιαύτη ἐπιχείρησις ἀπῆται ἀνδρῶν δυνάμενον ν' ἀριερώσῃ εἰς αὐτὴν χρόνον τε, ψυχὴν τε καὶ σῶμα, καὶ ὅτι ἐγὼ δὲν ἠδύναμην νὰ θέσω ἐκποδῶν πάντα τὰ ἐμὰ καθήκοντα χάριν τοιαύτης ἰδέας. Πόσον ἐξεπλάγην ὅτε ὁ νεαρὸς γαιοκτήμων, ὅστις ἄρτι εἶχε κληρονομήσῃ εἰσόδημα ἐτήσιον 10,000 ἀγγλικῶν λιρῶν, εἶπέ μοι ὅτι, καίπερ νέος τὴν ἡλικίαν, προθύμως οὐχ

ἤπτον ἤθελεν ἀναλάβῃ τὸ ἔργον, ἐὰν ἀνὴρ πεπειραμένος ὡς ἐμὲ, ὑπέσχετο νὰ τὸν συνδράμῃ! Ἀπεδέχθην. Κατὰ τὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων του, (ἦτο δὲ τότε εἴκοσι τεσσάρων ἐτῶν), ἔλαβε τοὺς πρώτους μαθητὰς τοῦ νέου ἐπανορθωτικοῦ καταστήματος, τρεῖς ἀχρεῖους παῖδας! Ὁ Bengough ἐστερεῖτο τῆς δεούσης ἐμπειρίας εἰς τὸ χειραγωγεῖν παρημελημένους παῖδας, ἡ δὲ μέθοδος αὐτοῦ δὲν ἦτο πάντοτε ἡ καταλληλοτέρα, ἀλλ' εἶχε τὸ ἀνεκτίμητον δῶρον ὅτι δὲν ἐσκέπτετο ποτὲ περὶ ἑαυτοῦ, ὡσάντις ἐποίει θυσίας χάριν τῶν ἄλλων. Ἐπραττε τὸ καλὸν ἀδιαφορῶν περὶ τοῦ τίς ὁ ἐκ τούτου ἐπαινούμενος. Ἠρχίσασμεν διὰ τῶν τριῶν ἐκ Λονδίνου κλεπτῶν, καὶ παρελάβομεν ἄλλους ἐξ Eheltenham.

Κατ' ἀρχὰς ὁ Γεώργιος Bengough ἔζη καὶ ἐργάζετο μετ' ἐμοῦ. Ἀκολούθως μετέωκην εἰς τὸ κατάστημα, ἔνθα ἐδίδασκεν ὁλόκληρον διαιτίαν. Ἀφ' οὗ δὲ διοργάνωσα καλῶς τὰ πάντα, ἀνέθηκεν εἰς ἐμὲ τὴν διεύθυνσιν, καὶ ἀσθενῆς ὡς ἦτο, ἀνεχώρησεν εἰς Φλωρεντίαν. Ἡ νόσος αὐτοῦ εἶναι ἀνίατος, ἀπὸ στιγμῆς δὲ εἰς στιγμὴν ἀναμένω τοῦ θανάτου αὐτοῦ τὴν εἰδήσιν. Ἡδὴ ἐννοήσατε βεβαίως τὸν λόγον οὗ ἕνεκα λυποῦμαι, ὡσάντις μοι ἀποδίδεται ὁλοῦς ὁ ἐπαινος ἐπὶ τοῖς γενομένοις. Γνωρίζετε ἄλλον εὐπατρίδην, μετὰ ἐτησίου εἰσοδήματος δέκα χιλιάδων λιρῶν, ὅστις ἤθελεν εἰσθαι διατεθειμένος νὰ κοιμηθῆ ἐπὶ δύο κατὰ συνέχειαν ἔτη μετὰ παιδῶν ἡμελημένης ἀνατροφῆς, καὶ νὰ μεταδώσῃ αὐτοῖς τὴν σοφιστικὴν ἐκπαίδευσιν; Ἐν τούτοις τοῦ Bengough τὸ ἔργον ἔτυχε τῆς δεούσης ἀνταμοιβῆς. Ἄλλοτε μόνη ἡ Eheltenham παρεῖγε κλέπτας ἰσαριθμοῦς πρὸς ἅπαντας ὁμοῦ τοὺς τῆς ὁλῆς ἐπαρχίας. Κατὰ τὸ 1852 ἐφυλακίσθησαν μόνον τεσσαράκοντα πέντε, τέσσαρα ἔτη μετὰ ταῦτα τριάκοντα πέντε, καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1857 μόνον δέκα τέσσαρες.

Κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν ἐπανορθωτικοῦ οἴκου ἰδρύθησαν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀγγλίαν, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ὅτι αἱ κατὰ νεαρῶν ἐγκληματιῶν δίκαια ἐλαττοῦνται ἐτησίως κατὰ ἐξ χιλιάδας.

III

Περὶ τὴν πέμπτην ὥραν εἰσῆλθομεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην, ἔνθα εἰδίδετο τὸ τέτον. Εὖρον ἐκεῖσε πάντας τοὺς λοιποὺς ξένους, δώδεκα τὸν ἀριθμὸν. Ὅπόσον εὐφροσύνως ἀναπολώ τῆς ἐσπερινῆς ἐκείνης ὥρας, ἣτις συνήνου ἅπαντας ἡμᾶς εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Hardwick Court. Δύο μεσότοιχοι τῆς αἰθούσης ταύτης, παρακειμένης τῷ ἐστιατορίῳ, ἐκαλύπτοντο ἀπὸ τοῦ ἐδάφους μέχρις ὀροφῆς ὑπὸ βιβλίων. Τοῦ τρίτου τοίχου τὸ μετὰ τῶν δύο παραθύρων κενόν, κατεῖχετο ὑπὸ ἄλλης βιβλιοθήκης μεστῆς βιβλίων. Ἐν δὲ τῷ τετάρτῳ εὐρίσκατο ἡ θερμάστρα.

Ἡ πυρὰ ἔκκισε, θρανία δὲ τινὰ ἦσαν πρὸ αὐτῆς τεθειμένα ἐν ἡμικυκλίῳ. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης ἔκειτο μεγάλη τράπεζα, ἐπὶ ταύτης δὲ μεγάλη λυχνία ἐφώτιζε βιβλία καὶ νέας ἐφημερίδας.

Τὰς γωνίας κατεῖχον τραπέζια μετὰ πλουσίων συλλογῶν σπανιωτάτων σινικῶν ἀγγείων. Κυρία καὶ Κύριοι, ἔνθεν κάκειθεν ἐπὶ θρανίων καθήμενοι, ὠμίλου, ἠκροῶντο, ζῶηροι, ἰλαροί, εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς ἐγκαρδίου καὶ ἀγνῆς ταύτης φιλοξενίας.

Ἐπὶ τῶν μερῶν τοῦ τοίχου ἄπερ δὲν ἐκάλυπτον βιβλία, ἦσαν ἀνηρτημέναι μεγάλαι οἰκογενειακαὶ εἰκόνες, μετὰ τῶν ὁποίων διεκρίνετο μεγαλοπρεπῆς τοιαύτη, παρισῶσα τὸν οἰκοδεσπότην. Ἐν ᾧ παρετήρουν τὴν εἰκόνα ταύτην, ἡ οἰκοδέσποινα μὲ εἰδοποίησεν ὅτι αἱ Κυρία ἄπασαι ἤδη εἶχον ἀποσυρθῆ, καὶ ὅτι ἴσως ἦτο καιρὸς νὰ ἐτοιμασθῶμεν διὰ τὸ γεῦμα. Πρὸ τινῶν ἐτῶν, μοι ἔλεγεν, ἐπεκράτει τὸ ἔθος νὰ προσέρχωνται αἱ Κυρία εἰς τὴν τράπεζαν μὲ γυμνοὺς ὤμους ὡσεὶ εἰς χορὸν, ἀλλ' ἤδη, ἐκτὸς σπανίων ἐξαιρέσεων, φέρομεν πάντοτε ἱμάτια κεκλεισμένα. Τί φρονοῦσιν οἱ ὑμέτεροι συμπολιταὶ περὶ τῆς συνθητικῆς ἡμῶν, τοῦ νὰ μεταβάλλωμεν ἱματισμὸν ὡσάντις καθήμεθα εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ ὅτε ἀκόμη εἴμεθα μόνος; Ἀπεκρίθην, ὅτι ὅπου συνιθίζον νὰ γευμακτίζωσιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἡμέρας, δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρχωσι σταθεροὶ τοιοῦτου εἴδους κανόνες, καὶ ὅτι πρὸς τοῦτοις τὸ βράκον καὶ ὁ λευκὸς λαίμοδός τις ἦσαν ἀντικείμενα τόσον ἀντιπαθητικὰ πρὸς τὸ ἄβρεν φῶλον, ὥστε μόνον ἐν ἀναποφεύκτοις περιστάσεσιν ἐγένετο χρῆσις αὐτῶν.

Πιθανὸν οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ εἰσὶ λίαν ἀπαιτητικοί, ὑπέλαβον αὐτῆ, ἀλλὰ ταξιδεύουσα ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ, εἶδον πόσον εἶναι εὐχάριστον νὰ ἔχῃ ἡ μορφωμένη κοινωνία ὠρισμένας συνθηκὰς. Ἐκατὸς τότε γινώσκω τί τὸ πρακτικόν, οὐδεμίαν δ' ἔχει ἀνάγκη νὰ συμβουλευθῆ τινὰ περὶ τοῦ πῶς πρέπει νὰ πρακτικισθῆ. Γινώσκω ὅτι πολλοὶ ξένοι χαρακτηρίζουσι τὴν ἡμετέραν συνήθειαν τοῦ ἀλλάσσειν ἔνδυμα εἰς τὸ γεῦμα σχολαστικὴν, ἀλλ' ἐγὼ νομίζω ὅτι ἡ στιγμὴ αὐτῆ τῆς προπαρασκευῆς εἰς τὰς συναθροίσεις, ἔστω καὶ οἰκογενειακῆς, συντελεῖ εἰς τὴν γενικὴν εὐδαιμονίαν.

Εἶχον πάντοτε ἐπιδοκιμάσῃ τοσοῦτον τὴν συνήθειαν ταύτην, καὶ τόσον ἀκατάλληλον θεωρήσῃ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος κατὰ τὴν μεσημβρίαν, ὥστε ἐδικαίωσα αὐτὴν κατὰ πάντα, καὶ ἀναχωρῶν ὑπεσχέθην αὐτῇ νὰ ἐφκρωῶ καὶ ἐγὼ ἀκριβῶς τὸ ἔθος τοῦτο.

Κατὰ τὴν ἐβδόμην καὶ ἡμίσειαν ὁ κώδων προσεκέλευσεν ἡμᾶς εἰς τὸ γεῦμα. Ἐν τῇ θύρᾳ τῆς αἰθούσης μὲ περιέμενον ὁ οἰκοδεσπότης. Ἐλπίζω, εἶπέ μοι, ὅτι ἡ ὄρα ἐκείνη τῆς μοναξίας

δὲν σᾶς ἀφῆρσε παντελῶς τὴν καλὴν διάθεσιν. Εἴμεθα πάντες περίεργοι νὰ ἴδωμεν ἐὰν Γερμανὸς καθηγητῆς ἔχει ὄρεξιν καὶ ὀδόντας καλοὺς ὡς τοὺς ἡμετέρους. Μὴ νομίζετε ὅμως ὅτι δύνασθε νὰ ἐκλέξητε τὴν συντροφὸν σας εἰς τὴν τράπεζαν. Παρ' ἡμῖν ὀρίζουσι τοῦτο οἱ οἰκοδεσπότες. Τὸ κατ' ἐμὲ ὀρεῖλω πάντοτε νὰ προσφέρω τὸν βραχίονα εἰς τὴν μάλλον μετὰ τῶν ἡμῶν διακεκριμένην Κυρίαν. Ἡ σύζυγός μου καὶ ὁ συνοδεύων αὐτὴν ἔρχονται πάντοτε τελευταῖοι κατὰ τὴν τάξιν, καὶ ἀποτελοῦσι τὸ τελευταῖον ζεῦγος τῆς συνόδου. Ἡτις προσέρχεται εἰς τὸ ἐστιατόριον. Ἐπειδὴ δὲ ἀπουσίασατε κατὰ τὸ πρόγευμα, ἡ τιμωρία ὑμῶν ἔσται σήμερον νὰ συνοδεύσητε ὑμεῖς τελευταῖοι τὴν σύζυγόν μου.

^{ἔκταται τὸ τέλος.}

A. M^o.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΚΥΡΙΟΙ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΤΕΧΝΗΣ ΡΥΘΜΟΙ

Ἰπὸ τὴν γενικωτέραν αὐτῆς σημασίαν ἡ λέξις *ρυθμὸς*, ἐν τῇ θεωρίᾳ τῶν ἀποτελεσματικῶν καλουμένων τεχνῶν, ἀρχιτεκτονικῆς δηλ., πλαστικῆς καὶ γραφικῆς, οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἡ ἀποτύπωσις τοῦ καλοῦ ἐν τῇ τέχνῃ, καθ' οἷον δῆποτε τρόπον, πάντοτε βεβαίως ἐν χώρῳ, ἕνεκα τῆς φύσεως αὐτῶν τούτων τῶν τεχνῶν μερικώτερον ὅμως, ρυθμὸς ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ εἶνε ὠρισμένος τις τύπος, ὅφ' ἐν τῷ καλῶν ἐμφανίζεται παρά τινι λαῶ, σύμφωνα πρὸς τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ διαμορφούμενος, ἢ ἄλλως ὁ τρόπος τῆς ἐργασίας ἐν τῇ κατ' ἔθνη ἢ κατὰ τεχνίτην ἐμφανίζεται, διὸ καὶ τὸ πάλαι τρόπος ἐκαλεῖτο ὁ ρυθμὸς. Ἰπὸ τοιοῦτους τινὰς τύπους ἐμφανίζονται πάντα τὰ τῆς τέχνης ταύτης προϊόντα, τύπους διαμορφωθέντας παρά ταῖς διαφορὰς φυλακῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους κατὰ τὸν ἰδιάζοντα ἐκάστην χαρακτῆρα. Τούτων κυριώτατοι, ὅφ' οὗς ὅλα τὰ τῶν καλῶν χρόνων τῆς πατρίδος ἡμῶν μνημεῖα ἀπετυπώθησαν, εἶνε τρεῖς, καὶ περὶ τούτων καὶ μόνων ἐνταῦθα, ἐν βραχεῖ, ἔσται ἡμῖν ὁ λόγος.

Οἱ τρεῖς οὗτοι ρυθμοὶ ἢ τρόποι ἐργασίας, διαστέλλονται κατὰ τε χρόνους καὶ χαρακτῆρα τῆς διαμορφώσεως αὐτοῦς φυλῆς, ἀναλόγως τοῦ οἴκου καὶ διακοσμοῦνται, ἐν τῇ κατὰ περιόδους ἀναπτύξει αὐτῶν. Τούτων οἱ δύο φέρουσι τὰ ὀνόματα τῶν φυλῶν αἵτινες ἀνέδειξαν αὐτοὺς, ὁ δὲ τρίτος τοῦ τόπου ἐν ᾧ, ὡς λέγεται, ἐπενοήθη οἱ Δωριεῖς δηλ. ἀνέπτυσαν τὸν *Δωρικὸν ρυθμὸν* ἢ Δωρικὸν ἐργασίας τρόπον, οἱ Ἴωνες τὸν *Ἰωνικόν* καὶ ἐν Κορίνθῳ εὐρέθη ὁ *Κορινθιακός*. Μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ἑλλάδος καὶ ὀλίγω πρὸ αὐτῆς ἐσχηματίζετο ἐν Ἰταλίᾳ διὰ τῆς ἀπομιμήσεως τῶν ἐκεῖσε μετακομιζόμενων Ἑλληνικῶν τεχνουργημάτων, ἐπὶ δὲ καὶ διὰ τῆς μεταβάσεως τεχνιτῶν Ἑλλήνων, Ῥω-

μαϊκή τέχνη, ἐν ἀντιθέσει μὲν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν, ἐκ ταύτης δὲ κυρίως ζωτικότητα ἀρουμένη καὶ ταύτην βάσιν καὶ ὑπόδειγμα ἔχουσα, διὸ καὶ ὀρθῶς Ῥωμαιοελληνικὴ καλεῖται. Ὅπως καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις οἱ Ῥωμαῖοι ἐμιμήθησαν καθ' ὅλα τοὺς Ἕλληνας, οὕτω καὶ ἐν τῇ τέχνῃ αὐτῶν τὰ πάντα παρὰ τῶν αὐτῶν παρέλαβον, μορφώσαντες κατὰ τὸν ἰδιάζοντα αὐτοῖς χαρακτήρα διὸ διακρίνομεν παρ' αὐτοῖς τὸν Ῥωμαιοδωρικὸν ῥυθμὸν, τὸν Ῥωμαιοϊωνικὸν καὶ τὸν Ῥωμαιοκορινθιακὸν τὸν τε ἀπλοῦν καὶ τὸν σύνθετον, ὅστις εἶναι ἀπλοῦς τοῦ Ἴωνικοῦ καὶ τοῦ Κορινθιακοῦ συνδυασμός, περὶ ὧν ὅμως οὐ τοῦ παρόντος.

Οἱ τρεῖς κύριοι ῥυθμοὶ, οὓς ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, δὲν ἐκαλλιεργήθησαν μόνον ὑπὸ τῶν φυλῶν ὧν τὰ ὀνόματα φέρουσιν, ἀλλ' ὑπ' αὐτῶν ἀναδειχθέντες, ἐγένοντο ἀσπασίως δεκτοὶ καὶ ἀνεπτύχθησαν οὐχὶ ἐν ὀρισμέναις χώραις τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἀλλὰ γενικῶς διεδόθησαν καθ' ὅληγον καθ' ἅπασαν ταύτην, ἔδραν θεβαίως καὶ ὀρητήριον, ὡς εἶπεν, τηρῶν ἕκαστος αὐτῶν τὴν ἀναδείξασαν γῆν, ἐν ἣ μετὰ πλείονος καλλιεργεῖται ζωηρότητος.

Παλαιότερος τῶν ἄλλων καὶ μεγαλοπρεπέστερος εἶνε ὁ Δωρικὸς. Ὑπὸ τῆς ὁμονύμου φυλῆς ἀναπτύχθεισ φέρει τὸν χαρακτήρα αὐτῆς μεγαλοπρέπειαν καὶ σοβαρότητα μετὰ πολλῆς τῆς ἐμβριθείας καὶ αὐστηρότητος συνδέων, ἐπιδεικνύει μόνος αὐτὸς περισσώτερον τῶν δύο ἄλλων τὸν τύπον τῶν ἀρχαίων ξυλίνων ναῶν ἐπὶ τῶν διαφόρων αὐτοῦ μερῶν, ἕνεκα τῆς ἀπλότητος ἣν ἐτήρησεν ἐν τῇ ἀπομιμήσει τῶν μερῶν τούτων, ἐν ᾗ οἱ δύο ἄλλοι, ὑπὸ τῆς πολυπλοκωτέρας διακοσμῆσεως αὐτῶν ἀπεμακρύνθησαν περισσώτερον τοῦ ἀρχικοῦ τύπου, δυσκολώτερον ἐν αὐτοῖς διαγιγνωσκόμενου.

Ὅπου κατόκησαν Δωρισεῖς ἤγειραν λαμπρὰ τοῦτου τοῦ ῥυθμοῦ μνημεῖα, ἐφ' ὧν δυνάμεθα νὰ σπουδάσωμεν τοὺς χαρακτήρας αὐτούς· εὐτυχῶς, ἕνεκα τῆς τάσεως τῶν ἀρχαίων πρὸς τὸ ἀποδέχεσθαι πᾶν καλόν, ὀθευδῆπότε προήρξατο, καὶ τὸ μετὰ τοῦτο τελειοποιεῖν καὶ ἀναπτύσσειν συμφώνως πρὸς τὸν ἕκασταχοῦ χαρακτήρα, ἔχομεν καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθήναις, πῶλεϊ οὐχὶ Δωρικῇ μὲν, πλὴν περιλαβούσῃ ὡς ἐν ἀνθοδέσμῃ πάντα τὰ ἔξοχα προϊόντα τῆς Ἑλληνικῆς διανοίας, τὰ ἀριστοτεργήματα τοῦ ῥυθμοῦ τούτου· καλοῦσιν ἡμᾶς τὰ Προτύλαια καὶ ὁ Παρθενὼν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ἐν δὲ τῇ κἀτὸ πόλει τε θησεῖον καὶ πλείεστα ἐν ἐρειπίοις συντρίμματα τῆς ἀρχαίας τέχνης, εἰς ἐπίδειξιν τῆς κατ' ἐποχὰς ἀναπτύξεως καὶ καλλιεργείας τοῦ ῥυθμοῦ τούτου. Ἐξετάσωμεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ τελειοτέρου πάντων, τοῦ ναοῦ τῆς Παρθένου, προστιθέντες, ὅπου εἶνε ἀνάγκη, καὶ τὴν κατὰ χρόνους παραλλαγὴν αὐτοῦ ἐν ταῖς λεπτομερείαις.

Μετὰ τὸ σύνθηες εἰς πάντας τοὺς ναοὺς κρηπίδωμα ἔρχονται τρεῖς ἐκ μαρμάρου ἀναβαθμοί, ἐπὶ τοῦ ἀνωτάτου τῶν ὀπῶν βαίνουσιν οἱ κίονες. Τὸ πῶριον ὅμως τοῦ Παρθενῶνος κρηπίδωμα φέρει ἄνω πρὸ τῶν τριῶν ἀναβαθμῶν ζώνην μαρμαρίνην, ὡς μετὰ βασιμ ἀπλῶς χρησιμεύσαν. Οἱ Δωρικοὶ κίονες κυριώτατον χαρακτηριστικὸν ἔχουσιν ὅτι στεροῦνται βάσεως, βαίνουσι δ' ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου, ὡς οἱ κορμοὶ τῶν δένδρων εὐθὺ ἐκ τοῦ ἐδάφους ἀναφυόμενοι. Στενούμενοι πρὸς τὰ ἄνω (εἰς μείουρον, κατὰ Παυσανίαν, ἀνιόντες), ἔχουσι περὶ τὸ μέσον τὴν καλουμένην *ἐντασιον*, ἥτοι ἐλαφρὰν καμπυλότητα πέραξ κατὰ μῆκος τὸν κίονα περιθέουσαν· τὸ σῶμα αὐτῶν φέρει βραδύσεις (τὰ νῦν κανούλια) ἀβαθεῖς 16-20, συνήθως δὲ 20, εἰς ἀμβλείας ἀποληγουσας γωνίας· τὸ ὑποτραχήλιον εἶνε ἐνταῦθα ταινία χωριζομένη τοῦ σώματος δι' ἐντομῆς, τὸν ἀνώτατον σπόνδυλον τοῦ σώματος τερματιζούσης· ἐπὶ τοῦ ὑποτραχήλιου ἐκτείνονται αἱ βραδύσεις, ἐπ' αὐτοῦ τερματιζόμεναι. Ἐκτὸς τοῦ ὑποτραχήλιου, τὸ κιονόκορον φέρει εὐθὺς μετὰ τὸ τέρμα τῶν βραδύσεων τὰ *κυμάτια* ἢ τοὺς *ἰμάντας* (καὶ *ἐντομάς* (*inuli*), ἥτοι 3-5 κυματοειδῶς ἐπαλλήλους ταινίας ἐν εἶδει κρῖων περιθεούσας τὸν κίονα κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος· μετὰ τὰ κυμάτια ἔπεται ὁ ἐχίνος, ἐν σχήματι πλαταμῶδους σώματος περιφερούς, χαμηλοῦ, ὡσεὶ πεπιεσμένου ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἄνωθεν μερῶν καὶ διὰ τοῦτο κυρτῶς ἐξέχοντος, λίαν παρεμφερῆς ἀρχαία φιάλη· ὑπὲρ τὸν ἐχίνον κείται πλίνθος τετράγωνος, ὁ ἄβαξ, ὅστις εἶνε τὸ ἀνώτατον μέρος τῶν τε Δωρικῶν ὡς καὶ παντὸς ἄλλου εἶδους κίωνων.

Οἱ κίονες τῶν ἀρχαιοτέρων Δωρικῶν ναῶν εἶνε βραχεῖς σχετικῶς πρὸς τὸ πάχος αὐτῶν, οἱ οἱ τοῦ ἐν Κορίνθῳ ναοῦ τῆς Καλινίτιδος Ἀθηνᾶς, ὕψος ἔχοντες 7 ἐμβατῶν καὶ $\frac{3}{4}$, (ἥτοι ἡμιδιαμέτρων τοῦ κατωτέρου σπονδύλου) ὅσον ὅμως προχωροῦσιν οἱ χρόνοι βλέπομεν ὅτι τὸ ὕψος αὐτῶν αὐξάνει καὶ φθάνει μέχρις 8 ἐμβατῶν ἐν τῷ Παρθενῶνι· χαρακτηριστικὸν δὲ τῶν μετὰ ταῦτα ναῶν, τῶν ἐν Ῥωμαϊκοῖς ἰδίως χρόνοις ἰδρυθέντων, εἶνε τὸ λίαν ὑψηλὸν καὶ λεπτόν τῶν κίωνων, ὡς φαίνεται ἐν τῇ ἐν Ἀθήναις προστάσει τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρχηγέτιδος Ἀθηνᾶς (τῇ κοινῶς Πύλῃ τῆς ἀγορᾶς καλουμένη), ἥτις εἶνε τὸ νεώτατον τῶν ἐν Ἀθήναις Ῥωμαϊκῶν ἔργων. Ἐπὶ τοῦ κίονος παρατηροῦνται καὶ ἄλλαι κατὰ χρόνους παραλλαγαί. Εἰς τοὺς νεωτέρους λ.χ. διαφέρει ἡ τῶν ἰμάντων ἐργασία, ὁ ἐχίνος φαίνεται μᾶλλον συμπιεσμένος καὶ παρέχει ὄψιν δίσκου κυλινδρικοῦ ἀπεστρογγυλωμένου τὰς πλευράς, ὁ ἄβαξ γίνεται ταπεινότερος.

Μετὰ τὸν κίονα ἔρχεται τὸ ἐπιστύλιον, (ἀρχιτέρας κοινῶς καλούμενον), ὁμαλὸν καθ' ὅλα καὶ ἀπλοῦν, φέρον εἰς τὸ τέρμα αὐτοῦ ταινίαν

ὡς μετάβασιν πρὸς τὸ ἄνω μέρος, ὑπὸ δὲ τὴν ταινίαν ταύτην καὶ ὑπεράνω ἐκάστου μεταστυλίου καὶ κίονος φέρει ὀρθογώνια τινα τετράπλευρα σώματα ἰσοπαγῆ τῇ μεταβατικῇ ταινίᾳ τοῦ ἐπιστυλίου, ἀκροσάνιδα καλούμενα, ὡς εἰκονίζοντα τὰ τέμματα τῶν σανίδων τῆς στέγης τῆς στοᾶς· τὰ ἀκροσάνιδα ταῦτα φέρουσι κάτωθεν εἰς μίαν σειρὰν ἕξ κυλινδρικά σώματα, ἅτινα ἄλλοι μὲν ἤλους καλοῦσι, θεωροῦντες αὐτὰ ὡς τοὺς γομφουήτας τὰς σανίδας, ἄλλοι δὲ σταγόνας καὶ δὴ τὰς ἐκ τῶν καταρρέοντων ὑδάτων τῆς στέγης ἐν τοῖς ἀρχικοῖς ναοῖς σχηματιζόμενας.

Τὸ διάζωμα σύγκαιται ἐκ τῶν τριγλῶφων καὶ μετοπῶν· αἱ τρίγλωφοι εἰκονίζουσι τὰ ἄκρα τῶν δοκῶν τῆς στέγης τῆς στοᾶς καὶ ἀντιστοιχοῦσι πρὸς μέσον μεταστυλίου καὶ κίονος, ἐκτὸς τῶν γωνιακῶν, μᾶλλον πρὸς τὸ ἄκρον κειμένων· καλοῦνται δὲ τρίγλωφοι, διότι ἡ ἐπιφάνεια αὐτῶν εἶνε διηρημένη διὰ δύο ἐντομῶν εἰς τρία μέρη ἐν εἴδει μικρῶν κίωνων τρεῖς γεγλυμμένας πλευράς ἐχόντων καὶ μηρῶν καλουμένων. Τὰ μεταξὺ τῶν τριγλῶφων διαστήματα ἐν τοῖς ἀρχαιστάτοις ναοῖς ἔμενον κενὰ, μετὰ ταῦτα δὲ ἐφράσσοντο ὑπὸ πλακῶν, μετοπῶν καλουμένων καὶ συνήθως ἀνάγλυφα φερουσῶν. Αἱ τρίγλωφοι καὶ αἱ μετόπαι ἔφερον ὡς τέμματα ἀπλῆν ταινίαν.

Τὸ γείσον ἔχει τὴν μὲν κάθετον ἐπιφάνειαν αὐτοῦ (σκέτο ἐν τῇ νεωτέρᾳ τέχνῃ καλουμένην) λείαν, ἄνω μόνον ὑπὸ κυματίου, γραπτοῖς φυλλώμασι κεκοσμημένου, περιθεομένην· τὴν δὲ κάτω, κεκλιμένην καὶ γωνίαν ὀξεῖαν μετὰ τῆς διευθύνσεως τοῦ διαζώματος ἀποτελοῦσαν. Ἐπὶ τῆς κάτω ταύτης ἐπιφανείας κείνται τὰ κυρίως ἀκροσάνιδα (πρόμορθοι) καλούμενα, ἧτοι σώματα τετράγωνα εἰκονίζοντα τὰ ἄκρα τῶν κεκλιμένων τῆς στέγης σανίδων, τεταγμένα ὑπὲρ τρίγλωφον καὶ μετόπην, καὶ φέροντα εἰς τρεῖς σειράς 18 ἤλους ἢ σταγόνας. Ἡ εὐθὴς ὑπὲρ τὰ ἀκροσάνιδα ταῦτα καὶ ὑπὸ τὴν κάθετον τοῦ γείσου ἐπιφάνειαν εἰσέχουσα γωνία σκοτία καλεῖται. Γείσον ἐπίσης φέρει καὶ τὸ ἀέτωμα κατὰ τὰς δύο κεκλιμένας πλευράς, ἀλλ' ἄνευ ἀκροσάνιδων ὑπὲρ δὲ τὸ γείσον τοῦτο ἔρχεται ἡ ὑδρορροή κοσμουμένη συνήθως ἀνθεμίους, λεοντοκεφαλὴν δὲ κατὰ τὰ πέρατα αὐτῆς ἔχουσα.

Τὸ περιστύλιον ἔσωθεν ἠκολούθει τὰς αὐτὰς διαίρεσεις μέχρι τοῦ διαζώματος, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἔρχονται τὰ μέρη τῆς στέγης, ὡς ἐν τοῖς περὶ ναοῦ ἐξεθέσαμεν, ἀπλᾶ καὶ ὑπὸ χρωμάτων μόνον κοσμούμενα· αἱ κοιλότητες τῶν φατνωμάτων μικραὶ καὶ ἀβαθεῖς, οἱ ἰμάντες αὐτῶν, ἧτοι τὰ διαστειρούμενα μέρη τῶν πλακῶν, τῶν τὰ φατνώματα ἔχουσῶν (στρωτήρων), ἐπίσης ἀπλοὶ ἄνευ γλυπτικῆς τινοῦ κόσμου, τὰ δὲ καλυμμάτια περικιρετὰ ἐνίοτε.

Ὁ τοίχος τοῦ σηκοῦ μορφοῦται ἀναλόγως τοῦ

κίονος, πάντοτε δὲ ὁ κατώτατος αὐτοῦ δόμος εἶνε κατὰ πολὺ ὑψηλότερος τῶν λοιπῶν. Τὸ διάζωμα περιθεῖ τὸν σηκὸν ἐν συνεχείᾳ καὶ οὐχὶ πλέον διακεκομμένην σειρᾶν, φέρον ἀναγλύφους παραστάσεις στενὴν πάντοτε πρὸς τὴν ἐν τῷ ναῷ λατρευομένην θεότητα σχέσιν ἔχουσας. Ἐπίσης καὶ ἡ παραστάς ἀντιστοιχεῖ καθ' ὅλα πρὸς τὸν Δωρικὸν κίονα· ἀπλῆ ἄνευ θάσεως, φέρει διὰ ταινιῶν κεχωρισμένα τὰ τοῦ κιονοκράνου μέρη, οὐδέποτε δεχομένη βιβδῶσεις ἐπὶ τοῦ σώματος.

Εἶδομεν ἀνωτέρω ὅτι τὸ ἐπιστύλιον ἦτο ἀπλοῦν· ἂν καὶ τοιοῦτο ὅμως ἐλάβετο πολλάκις διακόσμησιν πλουσιωτάτην, ἰδίᾳ ἐπὶ τῆς Ἀνατολικῆς τοῦ ναοῦ πλευρᾶς, διὰ τῆς ἐπ' αὐτῆς ἐν συμμετρικῇ διαθέσεως ἀσπίδων ἐπιγρύσων κ.τ.τ., οἵαι ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς προσόψεως τοῦ ἐπιστυλίου τοῦ Παρθενῶνος ὑπῆρχον.

Ἐπὶ διαφόρων μερῶν τοῦ ναοῦ διεσώθησαν ἔχνη χρωμάτων, δι' ὧν ὀλοκληρὸς ἐκοσμεῖτο πάντα τὰ μεταβατικὰ μέλη (σώματα ἢ τραβήγματα παρὰ τοῖς νῦν καλούμενα), ἐβεβαιώθη ἤδη ὅτι ἐποικίλλοντο χρώμασιν· ἀβέβαιον εἶνε ἔτι ἂν καθ' ὀλοκληρίαν ἐχρωματίζοντο τὰ σώματα τῶν κίωνων ἢ ἐπὶ μέρους μόνον καὶ πῶς· ὁ ἔχινος ὑποτίθεται ὅτι ἐκοσμεῖτο περίξ ὑπὸ ὠοειδῶν ἀνεστραμμένων σχημάτων ἀνθέμια περικλειόντων ἐν χρυσῷ περιγράμματι· ἐπὶ τοῦ ἄβακος χρυσοῦς ἐγράφετο μαίανδρος (ἱερεὸς ὑπὸ τῶν νῦν καλούμενος), κόσμημα ὠραιότατον, ἀπλοῦν ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε πολυσύνθετον, κατ' ἀπομίμησιν τῶν ἐλιγμῶν οὓς σχηματίζειὶ Μαίανδρος ποταμός. Πάντα τὰ κυμάτια, ἧτοι κυματοειδεῖς ταινίαι, ἐκοσμοῦντο ὑπὸ ποικίλων φυλλωμάτων χρώματος κυανοῦ καὶ ἐρυθροῦ ἐναλλάξ· τῶν τριγλῶφων αἱ ἐντομαὶ εἶχον κυανὸν χρῶμα, αἱ δὲ μετόπαι ἐρυθρὸν· αἱ ταινίαι αἱ τεματίζουσας τὰς μετόπας ἔφερον μαίανδρον, αἱ δὲ τὰς τριγλῶφους σπειροειδῆς τι κόσμημα· τὰ ἀκροσάνιδα τοῦ γείσου ἦσαν κυανᾶ, οἱ δ' ἐπ' αὐτῶν ἤλοι ἐρυθροὶ· ἐπίσης ἐρυθρὰ ἦσαν καὶ τὰ μεταξὺ τῶν ἀκροσάνιδων διαστήματα. Τὸ τύμπανον τοῦ ἀετώματος κατ' ἄλλους μὲν ἐχρυσούτο, κατ' ἄλλους δὲ κυανῷ χρώματι ἐχρωματίζετο. Καθ' ὅλου δὲ παρατηρητέον ὅτι ἡ ἀπλότης τῶν Δωρικῶν ναῶν μᾶλλον ἐπεφαινετο διὰ τῆς ἀπλῆς γραφικῆς διακοσμήσεως, ἐν ᾧ εἰς τοὺς λοιποὺς δύο προστίθεται καὶ ἡ γλυπτικὴ.

Ἐν τέλει προσθέτομεν ὅτι ὁ κίων τοῦ βῆθροῦ τούτου δύναται νὰ τεθῆ καὶ μεμονωμένος, ὡς ἀπλῆ στήλη, ὡς εὐρήθη εἰς ἐν ταῖς παρὰ τὴν Ἁγίαν Τριάδα ἀνασκαφαῖς, κατὰ τὸν ἐξω Κερκεμικὸν, ἀντικρὺ τοῦ ἀναγλύφου τοῦ εἰκονίζοντος τὸν Χάρανα ἐν τῷ πορθμείῳ, ἀνέχων τὸ πάλαι ὑδρίαν λουτροφόρον.

Τὸ ὕλον ἐξωτερικῶν τῶν Δωρικῶν ναῶν παρὰ χεὶ ὕψιν σοβαρὰν καὶ ὑψηλὴν. Οἱ κίονες μακρο-

θεν παρατηρούμενοι, ἔχουσι σύγκλισιν τινα, χάριν τῆς ἀσφαλείας τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος, ἢ δ' ἐπ' αὐτῶν ἔντασις μετριάξει τὸ ἀπότομον τῆς τοιαύτης συγκλίσεως, ἅμα δὲ παρέχει μαλακότητά τινα εἰς τὸ ἄλλως ὑπερήφανον ἐξωτερικὸν αὐτῶν. Τὸ πάχος τῶν κίωνων καὶ ἡ ἀσφάλεια μεθ' ἧς ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου ἐγείρονται εἰκονίζει ἐπιτυχέστατα τὸ θετικὸν τοῦ Δωριέως, τὸ δ' ἀφελές τῆς διακοσμῆσεως τὴν ἀπλότητα αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἀρχικῆς τῶν ναῶν κατασκευῆς· καὶ τὸ σοβαρῶς δὲ προκύπτου γείσον παρέχει οἰονοί συνωφρωμένην τὴν ὄψιν τῆς οἰκοδομῆς καὶ σέβας καὶ σιγὴν τῷ θεατῇ ἐπιβάλλουσιν, μετὰ τινος γαλήνης, ἐκ τῆς λαμπρᾶς τῶν ἀετῶν διακοσμῆσεως περιχευμένης, καὶ ὑπενθυμίζουσιν τὴν σοβαρὰν τῶν ὄφρων τοῦ κελαιναφούς Διὸς κατάνευσιν, τὴν μετὰ τῆς γαληνίου ἡρεμίας τοῦ δαιμονίου αὐτοῦ μετώπου συνδεδεμένην.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν βαρὺν καὶ μεγαλοπρεπῆ Δωρικὸν ἀνεπτύχθη παρὰ τοῖς λεπτοῖς καὶ τρυφηλοῖς Ἴωσιν ὁ Ἴωνικός, φέρων καὶ οὗτος τὸν χαρακτήρα τῆς ἀναπτυξάσης αὐτὸν φυλῆς, ἐλαφρόν τι δηλαδὴ μετὰ χάριτος καὶ κομψὸν μετὰ λαγαρότητος, ἐν τε τοῖς σχήμασι καὶ τῷ ὅλῳ, τὸ μάλλον ἀνειμένον τῆς τῶν Ἴωνων διαίτης ὑποδηλοῦν.

Ὁ κίων τοῦ ρυθμοῦ τούτου βαίνει ἐπὶ θάσεως συγκειμένης ἐκ σπείρας, τροχίλου καὶ δευτέρως σπείρας ἐπὶ τούτου· ἡ σπείρα εἶνε σῶμα δισκοειδὲς κυρτῶς ἐξέχον, ὁ δὲ τροχίλος ἀντιθέτως καύτης εἰσέχων καὶ ὑπὸ ταινιῶν δύο ἄνω καὶ κάτω περιματιζόμενος· ἡ ἐπὶ τοῦ τροχίλου δευτέρα σπείρα ἔχει βραχυτέραν τὴν διάμετρον καὶ κοσμεῖται συνήθως ῥαβδώσεσιν ὀριζοντίως ἢ πλουσίῳ σπειροειδεῖ κοσμημάτι. Ἐκτὸς ὅμως τῶν μερῶν τούτων, ἔχει, σπανιώτατα ὅμως, καὶ πλίνθον τετράγωνον ὑπὸ τὴν πρώτην σπείραν, ἄλλοτε δ' ἀντὶ τετραγώνου δισκοειδῆ, ὁμοφυῆ τῷ στυλοβάτῃ καὶ ὡς ἀπ' αὐτοῦ ἀναφουμένην (οἷα παρατηρεῖται ὑπὸ τοὺς κίονας τοὺς εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Δ. στοᾶς τῶν Προπυλαίων τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν)· ἡ πλίνθος ὅμως λειπεί συνήθως καὶ τότε ἡ θάσις λέγεται Ἀττικουργῆς, ὡς καὶ ὅταν στερεῖται κοσμημάτων ἐπὶ τῆς σπείρας. Καὶ ἀρχικῶς μὲν ἡ θάσις αὕτη ἦτο ἀπλή, βραδύτερον ὅμως μετεβλήθη λαβοῦσα σχήματα ποικίλα καὶ πλουσίως διακοσμηθεῖσα, διότι πολλάκις ἔχει δύο τροχίλους ἀντιθέτως, ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ πλίνθον, τὰ δὲ μεταβατικὰ αὐτῆς μέρη ἐκοσμήθησαν ἀστραγάλοις καὶ Λεσβίοις ὄρμοις· καὶ οὕτως ἀ-

1. Ἀστράγαλος πᾶσα ἐν εἴδει κρῖκου κυρτῶς ἐξέχουσα ταινία· Λεσβίος δὲ ὄρμος σπειρὰ σωματίου ἐλακιομόρφου μετὰ παρενθετικῶν φύλλων ἢ διακαρίων, ἅτινα κατ' ἀρχάς, ἐν τοῖς ἐκ φύλου ναοῖς, λέγεται ὅτι ἦσαν αὐτὸ τοῦτο ἔλαται, ἐν ὄρμῳ κοσμοῦσαι τὰ μεταβατικὰ τῶν μελῶν τοῦ ναοῦ μέρη.

πετελέσθη ἡ καθαρῶς Ἴωνικὴ βάσις.

Ἀπὸ τῆς βάσεως γίνεται ἡ μετάβασις εἰς τὸν κορμὸν διὰ ταινίας· ὁ κορμὸς δὲν μειοῦται ὡς εἰς τὸν Δωρικὸν ρυθμὸν, ἢ, ἀν συμβαίῃ τούτο, ἀνεπαίσθητος εἶνε ἡ ἐλάττωσις τοῦ πάχους· ἔχει ὅμως ὡς καὶ ἐκεῖνος τὴν ἔντασιν, χάριν εἰς τὸ ὅλον παρέχουσαν. Ὁ κορμὸς δέχεται ῥαβδώσεις βαθυτέρας τῶν Δωρικῶν, 24 συνήθως, περατουμένας κατὰ μῆκος οὐχὶ ὑπὸ γωνίας ἀλλ' ὑπὸ ἐπιπέδου ἐπιφανείας, καθῶς ὁ καλουμένης· πρὸς τὸ ἄνω δὲ καὶ κάτω μέρος αἱ ῥαβδώσεις τερματίζονται εἰς κογχουειδεῖς ἡμικυκλικὰς κοιλότητας πάντοτε.

Ἀπὸ τοῦ κορμοῦ πάλιν ἡ εἰς τὸ κιονόκρανον μετάβασις γίνεται διὰ ταινίας ἀπλῆς ἢ Λεσβίῳ ὄρμῳ κεκοσμημένης. Τὸ κιονόκρανον ἔχει ὑποτραχήλιον, ταινίαν πλατεῖαν, ὡς συνέχειαν τοῦ σώματος, δι' ἀνθεμίῳ κοσμομένην· τὸ ὑποτραχήλιον τοῦτο δὲν ὑπάρχει πάντοτε, ἰδίως εἰς τοὺς μικρῶν διαστάσεων ναοὺς, οἷος ὁ τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης. Ἐπὶ τοῦ ὑποτραχήλιου ἔρχεται ὁ ἐχίνος, εἰς ὃν γίνεται πάλιν ἡ μετάβασις διὰ Λεσβίου ὄρμου· ὁ ἐχίνος εἶνε ταπεινότερος τοῦ Δωρικοῦ καὶ κοσμεῖται οὐχὶ γραπτοῖς κόσμοις, ὡς ἐκεῖνος, ἀλλ' ἀναγλύφους σχήμασιν, ὧν τὰ μὲν ὠσειδῆ, τὰ δὲ λογοχοιδῆ ἐναλλάξ· ὡς ἐκ τοῦ σχήματός των ἐκλήθησαν τὰ σχήματα ταῦτα ὠὰ καὶ ῥ. ἰ. ὠσαι ὄφρων (αὐτὰ ἀπλῶς παρὰ τοῖς νῦν). Μετὰ τὸν ἐχίνον ἔρχεται λεπτός καὶ πλουσίως εἰργασμένη σπείρα, ἐπὶ ταύτης δὲ σῶμα τι ἐν εἴδει προσκεφαλαίου, στῶμα καλούμενον, συνστραμμένον κατὰ τὰς δύο πλαγίας προσόψεις καὶ ἀποτελοῦν διὰ τῆς συστροφῆς ταύτης τίσσαρος ἑλικας, δύο ἐφ' ἑκατέρως τῶν κυρίων προσόψεων τοῦ κίονος· κατὰ τὰς αὐτὰς προσόψεις φέρει ἐπὶ τοῦ στῶματος ῥαβδώσεις, τὸ σχῆμα τούτου ἀκολουθοῦσας καὶ ἐκτεινομένας ἐπὶ τῆς τῶν ἐλίκων περιστροφῆς, στενοῦμένας δὲ καθ' ὅσον αὐτὴ πρὸς τὸ τέρμα τῆς συστροφῆς, τὸν καλούμενον ὀφθαλμὸν, χωρεῖ, μέχρις ἀπλῆς γραμμῆς. Ἐπὶ δὲ τῶν δύο πλαγίων προσόψεων τοῦ κίονος δέχεται τὸ στῶμα ῥαβδώσεις κανονικὰς, τὴν συστροφὴν τῶν ἐλίκων ἀκολουθοῦσας, καὶ τοὺς κανόνες αὐτῶν ἄλλοτε μὲν ἀκοσμήτους ἐχούσας, ἄλλοτε δὲ Λεσβίῳ ὄρμῳ κεκοσμημένας· πολλάκις δὲν ὑπάρχουσι ῥαβδώσεις, ταινίας δ' ἐξῆς, δίκαν ἱμάντων, καὶ οὕτως ὀνομαζόμεναι, δηλοῦσι τὴν θέσιν αὐτῶν. Εἰς τοὺς πλουσιωτέρους ναοὺς αἱ ῥαβδώσεις αὐταὶ ἔφερον ἐλάσματα χρυσᾶ ἢ λυγρὰ ἐγγεγομμένα, ὡς ἔστιν ἰδεῖν ἐπὶ τῶν κίωνων τῆς Β. τοῦ Ἐρεχθείου προστάσεως, ἐφ' ὧν αἱ ῥαβδώσεις αὐταὶ ἐλάσμασι τε καὶ χρώμασιν ἐναλλάξ ἐκοσμοῦντο. Εὐθύς ὑπὲρ τὸ στῶμα ἔρχεται ὁ ἄβας, ταπεινότερος πολὺ τοῦ Δωρικοῦ· αἱ πλευραὶ αὐτοῦ ἔχουσι πλαγίαν ἐκ

τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω καὶ ἔσω διεύθυνσιν καὶ κοσμοῦνται ὑπὸ ὠῶν καὶ γλωσσῶν ὄφρων, ὑπὸ μικροῦ δ' ἀνεστραμμένου ἀνθεμίου ἐκάστη τῶν τεσσάρων αὐτοῦ γωνιῶν.

Καὶ οὕτω μὲν ἔχει τὸ κιονόκρανον ἐπὶ τῶν ἄλλων κίωνων· εἰς δὲ τοὺς γωνιαίους, τοὺς ἐπὶ τῆς συμπτώσεως δηλ. τῶν δύο πλευρῶν, πρέπει νὰ δείξῃ τὴν μίαν τῶν κυρίων αὐτοῦ προσόψεων κατὰ τὴν ἑτέραν τῶν πλευρῶν τούτων, τὴν δ' ἑτέραν κατὰ τὴν ἑτέραν, ὡς εἰκονίζον τὴν συνένωσιν τῶν γωνιαίων κίωνων ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν καὶ τὴν εἰς ἓν συγχώνευσιν αὐτῶν, διὸ ἔχει ἐξ ἑλικῆς ἀντὶ τεσσάρων, δύο ἐφ' ἑκατέρως τῶν ῥηθειῶν πλευρῶν, τὰς δ' ὑπολοίπους δύο οὐχὶ πλήρεις, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἡμισυ φαινομένης ἔσωθεν, ἀποτελοῦσας γωνίαν ὀρθήν, σαφῶς ἐμοχάινουσιν τὴν σύνθεσιν τοῦ κιονόκρανου· αἱ δὲ δύο ἐξωτερικαὶ ἑλικες τῶν δύο κυρίων προσόψεων συναπτόμεναι κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν γωνίαν ἀποτελοῦσιν αὐτὴν λίαν προβεβλημένην.

Σχετικῶς πρὸς τὸν Δωρικὸν θεωρούμενος ὁ Ἴωνικός κίων εἶνε ὑψηλότερος αὐτοῦ, διότι ἔχει ὕψος 16-18 ἑμβαστῶν.

Τὸ ἐπιστύλιον διαιρεῖται εἰς τρεῖς ἐπαλλήλους ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω ταινίας, ὧν αἱ μὲν κατώτεραι δέχονται τὴν διὰ τῆς γραφίδος διακόσμησιν, ἡ δὲ ἀνωτέρα φέρει ἐνίοτε ἀνάγλυφα δισκοειδῆ ἢ ἀσπιδοειδῆ σχήματα (ὡς φαίνεται ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου τῆς προστάσεως τῶν Καρυατίδων ἐν τῷ Ἐρεχθείῳ)· περατοῦται δὲ τὸ ἐπιστύλιον, ἐν εἴδει μικροῦ γείσου, ὑπὸ κυματίου φυλλώμασιν ἀναγλύφους κεκοσμημένου καὶ ταινίας ὑπὲρ αὐτὸ, καὶ ἀστραγάλου ἢ Λεσβίου ὄρμου κάτωθεν.

Ἡ ζωφόρος ἐνταῦθα εἶνε ζώνη περιθέουσα τὸν ναὸν καὶ ἐν συνεχείᾳ καὶ μὴ διακοπτομένη σπειρὰ φέρουσα ἀναγεγλυμμένας σκηνὰς διαφόρους, σχεδὸν πρὸς τὴν λατρευομένην θεότητα ἐχούσας· συνήθως μία πρᾶξις διήκει δι' ὅλης τῆς ζωφόρου, ἄλλοτε ὅμως δύο, τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρες ἀρμονικῶς διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλας σχέσεως συνδέονται ἐπὶ τῶν τεσσάρων πλευρῶν τοῦ ναοῦ.

Διὰ Λεσβίου ὄρμου πάλιν καὶ κυματίου μετὰ ταινίας γίνεται ἡ μετάβασις εἰς τὸ ἄνωθεν κατ' εὐθείαν ἐξέχον γείσον· τούτου ἡ μὲν κάτω ἐπιφάνεια κοιλοῦται πῶς ἡρέμα, ἡ δὲ κάθετος εἶνε ἀπλή φέρουσα ὡς τέρμα ὄρμον, καὶ κυματίον καὶ ταινίαν, ἄνωθεν δὲ τοῦ γείσου τῶν ἀετωμάτων διακρίνεται καὶ τὸ σιγμοειδὲς τῆς ὑδροφόρης σχῆμα, κοσμοῦμένης ἀναγεγλυμμένοις ἀνθεμίσις. Τὸ γείσον ἔχει ἐνίοτε (ἀντὶ τῶν ἀκροσάνιδων τοῦ Δωρικοῦ ρυθμοῦ) τοὺς ὀδόντας ἢ γεισοπόδιμα, ἧτοι κυβικά σώματα ἐν γραμμῇ τεταγμένα, ὧν τὰ μεταξὺ μετοχὰ καλοῦνται· τὸ γεισοπόδιμα τοῦτο ὑπάρχει κυρίως ὅταν ἡ ζωφόρος στενοῦμένη δὲν ἐπιδέχεται

ὅπως διακόσμησιν γλυπτικὴν, ὡς φαίνεται ἐπὶ τῆς ἐν τῷ Ἐρεχθείῳ προστάσεως τῶν Καρυατίδων. Τὸ γεισοπόδιμα τοῦτο οὐδέποτε τίθεται ὑπὸ τὸ γείσον τοῦ ἀετώματος τῶν Ἴωνικῶν ναῶν.

Ἡ στέγη τῆς στοᾶς φέρει τὰς δοκοὺς ἀναλόγως τῷ ἐπιστυλίῳ κεκοσμημένας, ἐπ' αὐτῶν δὲ κείνται αἱ στρωτῆρες, ἧτοι τὰ τεμάχια τὰ φέροντα τὰ φατνώματα, κεκοσμημένοι ἐπὶ τῶν διασταυρώσεων αὐτῶν (ἱμάντων) ὄρμοις Λεσβίοις, περὶ τὰ ἀνοίγματα τῶν φατνωμάτων τεταγμένοις· τὰ ἀνοίγματα ταῦτα εἶνε βαθύτερα τῶν Δωρικῶν, σχήματος πυραμιδοειδοῦς, καὶ διαιρούμενα ὑπὸ ταινιῶν, ὄρμοις καὶ φυλλώμασι κεκοσμημένων, χωρίζονται εἰς τρία ἐπάλληλα κύρια μέρη· τὰ ἐπ' αὐτῶν καλυμμάτια ἔφερον ἢ γεγραμμένον χρυσοῦν ἀστέρα, ἢ ὀπήν ἐν ἣ ἐνεγομφοῦτο ἐπίχρυσος τοιοῦτος, λάμπων ἐν τῷ κυανῷ χρώματι τοῦ ἐδάφους τοῦ καλυμματίου. Ὁ δὲ τοίχος τοῦ σκκοῦ καὶ ἡ παραστάς ἀκολουθεῖ πιστῶς τὴν διαίρεσιν καὶ διακόσμησιν τοῦ κίονος καὶ ἐν γένει τοῦ περιστυλίου· ῥαβδώσεις ὅμως οὐδέποτε δέχεται ἢ παραστάς. Ὅπως ἐν τῷ Δωρικῷ οὕτω καὶ ἐν τῷ Ἴωνικῷ, οἱ ὀρθοκέραιμοι κατέχουσι τὰς ἀρμοζούσας θέσεις, φέροντες ὅμως ἀνθέμια (παλμέταις νῦν λεγόμενα) ἀνάλογα τῷ ρυθμῷ, ὃν διακοσμοῦσιν.

Ἰδιαιτέρας μνησίας ἀξία εἶνε ἡ θύρα ἢ Ἴωνικὴ, οἷα διμορφώθη ἐν τῷ Ἐρεχθείῳ, ὡς τύπος τοῦ πλουσίου αὐτῆς σχηματισμοῦ διαμείνασα. Μεγαλοπρεπῆς ἢ Ἴωνικὴ θύρα στενοῦται πρὸς τὰ ἄνω κοσμοῦμένη περίξ ὑπὸ τῶν καλουμένων ζυγῶν καὶ προστομαίων εἰς τρεῖς συνισταμένων ἐπαλλήλους ταινίας, ὧν ἡ ἀνωτάτη δέχεται ὠραίους ῥόδακας (ροζέτται)· ὡς τέρμα δ' αὐτῶν ἔρχεται μέρος κεκοσμημένον λεπτοτάτω καὶ χαρισεστάτω κοσμημάτι. Κατὰ τὸ ἄνω μέρος ἔνθεν καὶ ἔνθεν φέρει τὰς καλουμένας παρωτίδας ἢ ὠτα, ἧτοι σώματα σιγμοειδῆ (S) ὡσεὶ ὑποβαστάζοντα τὸ ὑπέρθυρον, σχηματίζοντα δὲ διὰ συστροφῆς δύο ἀντιθέτως συνστραμμένας ἑλικας, τὴν ἀνωτέραν καὶ μείζω, καὶ τὴν κατωτέραν καὶ ἐλάσσω.

Τοιαύτη ἐν ὀλίγοις ἢ διακόσμησις τῶν Ἴωνικῶν ναῶν, οἷτινες παρέχουσι φαίδραν καὶ μειδιῶσαν καὶ κεκινημένην τὴν ὄψιν, ἐν ᾧ σύννου καὶ βαρὺ καὶ σοβαρὸν ἴσταται πᾶν Δωρικοῦ ρυθμοῦ οἰκοδόμημα. Χαρακτήρ ἴδιος αὐτοῦ εἶνε ἡ χάρις ἐν τῇ ἐκτελέσει καὶ ὁ πλοῦτος, ἀλλὰ πλοῦτος σώφρων, ἐν τῇ διακοσμῆσει, οὐχὶ οἷον ἦβελον οἱ Ῥωμαῖοι, διὰ τῆς μέχρι κόρου συσσωρεύσεως κοσμημάτων καὶ ἀναμίξεως καὶ ἀναστατώσεως τῆς τέχνης ἐκδηλοῦντες αὐτὸν, ἀλλ' ἀπλοῦς μετὰ τῆς δεούσης καλαισθησίας καὶ λεπτότητος διακεχυμένος. Ὅπως δὲ ὁ Δωρικὸς κίων δύναται ἐπιτυχέστατα νὰ παραβληθῇ πρὸς ἄνδρα σοβαρὸν, τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἴωνικός φαίνε-

ται ως φιλάρεσκος παρθένος, τρυφερός και χαρίεις ἄμα· διὰ τοῦτο, ὅπου τοῦτο ἐνεχώρει, ὀλόγλυφα παρθένων σώματα ἐτάσσοντο εἰς τὴν θέσιν τῶν κίωνων αὐτοῦ, ζωηρότερον τὴν ἰδέαν τῆς ἐλαφρότητας καὶ τρυφερότητος τοῦ ῥυθμοῦ εἰκονίζοντα. Αἱ θέσιν κίωνων ἐπέχουσιν παρθένου αὐταὶ ἐκαλοῦντο Καρυάτιδες. Αἱ Καρυάτιδες αὐταί, οἷαι ἐν τῷ Ἐρεχθείῳ φαίνονται, ἔβαινον ἐπὶ πλίνθου καὶ ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸ σῶμα τοῦ κίονος ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ἔρχεται ὁ ἐχίνος μόνον καὶ ὁ ἄβας· τὸν ἐχίνον θεωροῦσι τινὲς ὡς κάνιστρον, διὸ καὶ κανηφόρους θέλουσι ταῦτα, ἄλλοι δὲ ὡς προσκεφάλαιον τεθὲν ἔνα μὴ ὑποφέρῃ ἢ τρυφερὰ τῶν νεανίδων κεφαλῇ.

Μνημεῖα τοῦ ῥυθμοῦ τούτου πλεῖστα εὐρίσκονται κατὰ τὰ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας, ἦτοι ἐν ταῖς Ἴωνικαῖς ἀποικίαις, ὅπου πλουσιωτέρας διακοσμήσεως καὶ εὐρυτέρας ἀναπτύξεως ἔτυχεν ὁ ῥυθμὸς. Ἐν Ἀθήναις διεσώθησαν δύο νοαὶ ὡς δείγματα τῶν δύο διαμορφώσεων τοῦ ῥυθμοῦ τούτου, τῆς κυρίως Ἴωνικῆς καὶ τῆς Ἀττικουργουῆς, ὁ Ναὸς τῆς Παλιάδος Ἀθηνᾶς καὶ ὁ τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν, πρὸς τοῦτοις δὲ καὶ ἡ ἐσωτερικὴ ὑποδιαίρεσις τῆς Δ. στοᾶς τῶν Προπυλαίων.

Ὁ Κορινθιακὸς ῥυθμὸς, συγγενὴς ὢν τῷ Ἴωνικῷ καὶ ἐξ αὐτοῦ τὸ πλεῖστον διαμορφωθείς, διαφέρει αὐτοῦ πολὺ κατὰ τὸ κιονόκρανον. Ὁ ῥυθμὸς οὗτος ἀνεφάνη περὶ τὸ 420 π. Χ. ἐφαρμοσθεὶς τὸ πρῶτον, μετὰ τὴν εὐρεσίαν του, εἰς τὸν ἐν Τεγέᾳ ναὸν τῆς Ἀλέας Ἀθηνᾶς (400 π. Χ.) ὅπου συνυπῆρχον καὶ οἱ δύο ἄλλοι ῥυθμοί· εὐρετῆς δὲ ἡ διακοσμητικὴ τοῦ κιονοκράνου, καθ' ἃ κυρίως διαφέρει τοῦ Ἴωνικοῦ, λέγεται Καλλιμαχος ὁ Ἀθηναῖος.

Ἡ βάσις τοῦ κίονος σύγκεται ἐκ πλίνθου τετραγώνου, σπείρας, τροχίλου καὶ δευτέρας σπείρας· τὸ σῶμα ὅμοιον τῷ Ἴωνικῷ, ὑψηλότερον ὅμως ἢ μᾶλλον ἐκείνου λαγαρόν, μετὰ 24 ῥαβδώσεων, βαθυτέρων ἢ ἐπὶ τοῦ Ἴωνικοῦ κίονος, ληγουσῶν ἄνω εἰς τόξα ἢ ἐξεχουσῶν εἰς φύλλα πρὸς τὰ ἐξῶ ἥρέμα κλίνοντα, ὡς ἐπὶ τοῦ Λυσικρατείου παρατηρεῖται· καὶ οἱ κανόνες δὲ τῶν ῥαβδώσεων ἀποβαίνουν παχύτεροι τῶν Ἴωνικῶν.

Ἐποτραγγίλιον δὲν διακρίνεται, ἀντὶ δὲ τούτου ἀπλοῦς ἀστράγαλος ἢ ταινία ἐγγεγλυμμένη ὑπάρχει, μεθ' ἣν ἀμέσως τὸ λοιπὸν κιονόκρανον. Τούτου δὲ ἡ διαμόρφωσις ἀποδίδεται εἰς τυχαίαν συνάντησιν. Διηγούνται δηλαδὴ περὶ τούτου, ὅτι ἐπὶ τοῦ τάφου κόρης τινὸς ἐν Κορίνθῳ ἔθετο ἡ τροπὸς κάλαθον μετὰ τῶν συνήθων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κτερισμάτων, ἢ κατ' ἄλλους ἀθρομάτων καὶ προσριλῶν τῆ κόρη ἀντικειμένης, ἐπιθέσασα ἐπ' αὐτοῦ καὶ πλίνθον. Τῷ χρόνῳ ἐκεῖ παρὰ τὸν κάλαθον ἐρύθησαν ἄκανθοι, αἵτινες ἀνέπτυξαν φύλλα πάντοθεν περιβαλόντα αὐτὸν

καὶ βλαστοὶ ἐξ αὐτῶν ἀνέδραμον, οἵτινες ἐν τῇ ἀναπτύξει αὐτῶν εὐρόντες κώλυμα τὰς τέσσαρας ἐξεχούσας τῆς πλίνθου γωνίας συνεστράφησαν ὑπ' αὐτάς, καὶ οὕτω κατεκοσμήθη ἀπλούστατα ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως ὁ τάφος τῆς Κορινθίας κόρης. Τοιοῦτόν τι ἰδὼν ὁ Καλλιμαχος, τεχνικωτάτην τῆς φύσεως αὐτῆς σύνθεσιν, παντὸς καλλιτέχνου τὸν ὀφθαλμὸν δυναμένην νὰ προσβάλῃ, συνέλαβεν ἀμέσως τὴν ἰδέαν διαμορφώσεως κιονοκράνου, καὶ οὕτως ἀπετέλεσε νέον ῥυθμὸν, τὸν ἐκ τοῦ τόπου τῆς εὐρέσεως Κορινθιακὸν κληθέντα.

Οὐδὲν ἄλλο λοιπὸν εἶνε τὸ κιονόκρανον τοῦ ῥυθμοῦ τούτου, εἰ μὴ αὐτὸς ὁ κάλαθος ὑπὸ τῶν φύλλων περιβαλλόμενος καὶ τῆς πλίνθου τερατιζόμενος. Ὁ κάλαθος εἶνε ὑψηλὸς, ἔχων τὸ σύνθηες τῶν ἀρχαίων καλῶν σχῆμα· τὰ δὲ φύλλα τάσσονται εἰς δύο σειράς· ἡ κατωτέρα περιλαμβάνει ὀκτὼ πλατῆα φύλλα ἀκάνθου πρὸς τὰ ἐξῶ κλίνοντα. Τὰ φύλλα ταῦτα ἐνίοτε δὲν εἶνε ἀκάνθου, ἀλλ' ἄλλα τινὰ στενώτερα, ὡς ἐν τῷ Λυσικρατεῖῳ. Μετὰ τὰ τὰ ὀκτὼ ταῦτα, ὅπισθεν καὶ ἐκ τῶν μεταξὺ τούτων διαστημάτων φύονται ὀκτὼ ἕτερα, ὑψηλότερα καὶ ὠραιότερα τῶν πρώτων ἀκάνθου φύλλα πάλιν· ἀρχικῶς ὅμως ἡ σειρά αὕτη ἀπετελεῖτο ὑπὸ φύλλων λογοειδῶν, ὡς τὰ τῆς ἐλαίας (τούτων δ' ἀπομίμησις τὰ ἐπὶ τῶν κιονοκράνων τοῦ ὠρολογίου τοῦ Κυρρήστου). Ἐκ τῶν διαστημάτων τῶν μεταξὺ τῶν τῆς δευτέρας σειράς φύλλων καὶ ἀκριβῶς ὅπισθεν τῶν τῆς πρώτης, ἐνέργονται καυλοὶ ἀνά δύο εἰς ἐκάστην τῶν τεσσάρων πλευρῶν περικαλυπτόμενοι ὑπὸ μικροτέρων φύλλων. Οἱ καυλοὶ οὗτοι ἐνέργονται ἀνά δύο ἐξ ἐκάστης πλευρᾶς εἰς τέσσαρας γωνίας, ὑπὸ τὰς τοῦ ἄνωθεν ἐπικειμένου ἄβacos, συστρεφόμενοι δ' ὑπ' αὐτάς ἀποτελοῦσι τέσσαρας γενναίας ἐλικας, ὡσεὶ ὑποστηρίζουσας τὴν ἄβaca καὶ ὑπὸ τὸ βάρος αὐτοῦ κυπτούσας. Ἐκ τῶν μεγάλων τούτων καυλῶν ἐκφύονται μικρότεροι, εἰς ξ ἐκάστου, ἀντιθέτως περὶ τὸ μέσον τῶν πλευρῶν συστρεφόμενοι. Διὰ τῆς συμπτώσεως δὲ δύο μικροτέρων τοιούτων καυλῶν διέρχεται κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὰ ἄνω, εἰς ἀνθέμιον ἀπολήγων καὶ μέχρι τοῦ μεσοῦ τῆς ἄνωθεν κειμένης πλευρᾶς τοῦ ἄβacos διήκων, βλαστὸς ἰσχυρὸς τὴν ἀρχὴν ἔχων ὅπισθεν τοῦ μεσαίου φύλλου τῆς δευτέρας σειράς, ἐφ' ἐκάστης πλευρᾶς.

Ὁ ἄβας ἔχει τὰς πλευρὰς κεκοιλωμένας καὶ ἐν εἰδει τροχίλου, μετὰ μικροῦ γέισου, ἐσχηματισμένας, τὰς δὲ γωνίας, ἄλλοτε μὲν λίαν ὀξείας, ἄλλοτε δὲ ἀποτεταμημένας.

Ὁ κίων ὅλος γίνεταί πᾶσι ὑψηλότερος τοῦ Ἴωνικοῦ, τὸ ἐπιστύλιον γίνεταί ταπεινότερόν πως τοῦ Ἴωνικοῦ, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ εἶνε ὁμοίωτατον, ὡς καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτὸ μέρη τοῦ θοιγκοῦ, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι πάντοτε ὑπάρχει ὁ ὀδον-

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΘΙΑΕΓΡΑΦΗΜΑ

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐξερχόμενοι τοῦ σχολείου, εἶχον παίζει ὀλίγον, καὶ ἐπειδὴ τὸ παιγνίδιον διήρκεσεν ἀρκετὸν χρόνον, εἶχον βραδύνει περισσότερο παρ' ὅ,τι ἐπεθύμουν, ὅταν ἀπεφάσισα νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἀπὸ τῆς πλατείας τοῦ σχολείου μέχρι τῆς ὁδοῦ, ὅπου διεμένονεν τότε, ἔτρεξα χωρὶς νὰ σταματήσω, φέρων τὰ βιβλία ἐντὸς τῆς ζώνης μου, τὸ δὲ πιλίδιον μου κρατῶν διὰ τῶν ὀδόντων. Ἐν τούτοις, φθάσας εἰς τὴν κλίμακα, ἀνέπνευσα ἐπὶ μίαν στιγμὴν, ἀκριβῶς ἐφ' ὅσον ἀπῆταιτο χρόνον νὰ ἐφεύρω ψεῦδος τι, ὅπως διευκολύνω τὴν εἰσοδόν μου. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐκτύπησα μετὰ τόλμης. — Καλημέρα, Δανιὴλ, μοι εἶπεν ὁ πατήρ μου, ἐλθὼν νὰ μ' ἀνοίξῃς· ἔρχεσαι πολὺ ἀργά, φίλε μου. Καὶ ἤρχισα ν' ἀπαγγέλλω μετ' ἀναιδεῖας τὸ ὠραῖόν μου παραμύθιον· ἀλλ' ὁ προσφιλεὶς πατήρ δὲν μ' ἀφήκε νὰ τελειώσω, ἀλλ' ἐλάσας με ἐπὶ τοῦ στήθους του, μ' ἐνηγκαλίσθη ἐν μακρῇ σιωπῇ. Σκέφθητε λοιπὸν πόσον ἐξεπλάγην ὑπὸ τῆς ὑποδοχῆς ταύτης ἐγὼ, ὅστις περιέμενον σφοδρὰν ἐπίπληξιν. Κατ' ἀρχὰς ἐσκέφθην ὅτι εἶχον προσκεκλημένους εἰς δεῖπνον· ἐγνώριζον ἤδη ἐκ πείρας, ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις οὐδέποτε ἐπεπληττόμην· ἀλλ' εἰσερχόμενος εἰς τὸ ἐστιατόριον, εἶδον ἀμέσως ὅτι ἠπατώμην, διότι ἐπὶ τῆς τραπέζης ὑπῆρχον τρία μόνον πινάκια, ἐν δὲ τῶν πατέρα μου, ἕτερον δὲ τὴν μικρὰν ἀδελφὴν μου καὶ τρίτον δι' ἐμέ.—Καὶ δὲν γευματίζει μεθ' ἡμῶν ἡ μήτηρ; ἠρώτησα ἐκπληκτος.—Ἡ μήτηρ σου ἀνεχώρησε, Δανιὴλ, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ μου μετὰ φωνῆς γλυκείας· εἶναι ἤδη εἰς τὴν Ναρβόννην, ὅπου ὁ ἄβας ἀδελφός σου εἶναι πολὺ ἀσθενής. Ἐπειτα, βλέπων ὅτι ὠχρίασα, προσέθηκε σχεδὸν εὐθύμως πρὸς ἡσυχίαν μου:—Ὅταν λέγω πολὺ ἀσθενής, εἶναι τρόπος τοῦ λέγειν... Μὰς ἔγραψαν ὅτι ὁ ἄβας ἦτο κλινήρης... Γνωρίζεις τὴν μητέρα σου... ἠθέλησε ν' ἀναχωρήσῃ... Ἐν συντόμῳ, δὲν εἶναι τίποτε... Ἐμπρὸς, κάθησε νὰ φάγωμεν... Ἀποθνήσκω ἀπὸ πείναν. Ἐκάθησα σιωπῶν εἰς τὴν τράπεζαν, ἀλλ' ἡ καρδία μου ἦτο βεβαρημένη, ὅσους δὲ καὶ ἂν κατέβλοκον κόπους, ἦτο ἀδύνατον νὰ σταματήσω τὰ δάκρυά μου, σκεπτόμενος ὅτι ὁ ἄβας ἀδελφός μου ἦτο πολὺ ἀσθενής.

Ἐδουπήσαμεν σιωπῶντες... μεμακρυσμένοι ἀλλήλων. Οὐδεὶς διελέγετο... Ἡ μικρὰ, καρφωμένη ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς ἑδρας τῆς, ἐφλυάρει, παίζουσα μετὰ τὸ πινάκιόν της καὶ μηδενὸς τὴν προσοχὴν ἐφελεύουσα· ὁ πατήρ μου ἐγεύετο ἐσπευσμένως, ἔπινε πολὺ, ἐπειτα ἐσταμάτα αἰφνιδίως καὶ ὠνειροπόλει... Ἐγὼ δὲ ἀκίνητος εἰς τὸ ἐν ἄκρον τῆς τραπέζης, οἶονεὶ κατάπληκτος, ἀνεμνησκόμεν τὰς ὠραίας ἐξοχικὰς

τῶτος κανῶν, ἦτοι οἱ ὀδόντες, ὑπὸ τὸ γέισον, οὐ μόνον τὸ περιθεῖον τὸν ναὸν ἀλλὰ καὶ τὸ κοσμοῦν τὰς πλαγίας τῶν αἰτῶν πλευρᾶς, ἐνθα οὐδέποτε ἐτίθετο εἰς τὸν Ἴωνικόν.

Ἐπὶ τούτοις σημειωτέον ὅτι ὑπάρχει διαφορὰ καὶ μεταξὺ τῶν μεταβατικῶν μερῶν τῶν δύο τελευταίων ῥυθμῶν, καθ' ὅσον ὁ Κορινθιακός, ὁ γνήσιος Κορινθιακός, δὲν ἔχει τοὺς Λεσβίους ὄρους τοῦ Ἴωνικοῦ, οὐδὲ τὰ φυλλώματα τούτου ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ ἐκείνου· μόνον δ' ἐπὶ τοῦ Ῥωμαιοκορινθιακοῦ παρατηρεῖται ἀνάμιξις τούτων. Τὸ σῶμα δὲ τῆς Κορινθιακῆς παραστάδος δέγεται καὶ ῥαβδώσεις.

Τὸν ῥυθμὸν τούτον ἀνέπτυξαν οἱ Ἕλληνες μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτοὺς σωφροσύνης, ὡς πλούσιον δὲ καὶ μεγαλοπρεπῆ ἐγκολπωθέντες καὶ ἀγαπήσαντες οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ καταστήσωσιν αὐτὸν, σύμφωνα ταῖς τάσεσιν αὐτῶν, πλουσιώτερον, ἀνέμιξαν αὐτὸν ὑπ' ἀσωτίας μετὰ τοῦ Ἴωνικοῦ καὶ ἀπετέλεσαν τὸν Ῥωμαιοκορινθιακὸν ῥυθμὸν, διακοινόμενον διὰ τὸν ὄγκον μᾶλλον καὶ τὸν ἀδεξίως διατιθέμενον πλοῦτον ἢ τὴν κομψότητα καὶ χάριν τὴν περιβάλλουσαν τὴν ἀπλοῦν Κορινθιακόν. Αὐτοῦ ὄμως τοῦ γνησίου Κορινθιακοῦ, ὡς ἴδιος χαρακτήρ δύναται νὰ τεθῇ καὶ τὸ ὑπερήφανον καὶ ὑψηλὸν καὶ τραχὺ συνάμα, με ὄλην τὴν λαγαρότητα δὲ τῶν μερῶν αὐτοῦ καὶ τι τὸ ξηρὸν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν τρυφερὸν Ἴωνικόν.

Τοῦ γνησίου Κορινθιακοῦ ῥυθμοῦ μνημεῖον ἄξιον λόγου ἐν Ἀθήναις εἶνε τὸ Λυσικρατεῖον. Κορινθιακοῦ ῥυθμοῦ, πλὴν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, ἀλλὰ μὲν μετὰ μείζονος ἀλλὰ δὲ μετ' ἐλάσσονος ἐπιδράσεως τῆς Ῥωμαϊκῆς τεχνοτροπίας εἶνε τὸ παρὰ τὸν Ἰλισὸν Ὀλύμπιον, ἢ παρ' αὐτὸ Ἀφίς τοῦ Ἀδριανοῦ, τὸ μνημεῖον τοῦ Φιλοπάππου, τὸ Ὀρολόγιον τοῦ Κυρρήστου. Ὅλος Ῥωμαϊκὴ τὴν κατασκευὴν ἢ στοὰ τοῦ Ἀδριανοῦ, καὶ οἱ δύο κίονες οἱ ὑπὲρ τὸ Θρασύλειον, ὡς βάσεις χορηγικῶν τριπόδων ἰστάμενοι καὶ δεικνύοντες ὅτι, ὅπως ὁ Δωρικὸς, οὕτω καὶ ὁ Κορινθιακὸς κίων ἠδύνατο νὰ τεθῇ μεμονωμένος· ἐτι δὲ καὶ κίων τις ὑπὲρ τὴν στέγην ναῖσκου τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου, παρὰ τὸ θέατρον, ἀνατείνων, περὶ οὗ λέγεται ὅτι ἀνήκει εἰς τὸ ἐκεῖ που τὸ πάλαι κείμενον ἱερὸν τοῦ ἥρωος Τοξάριδος, τοῦ σώσαντος τὴν πόλιν ἀπὸ λοιμοῦ καὶ ἰακτακικοῦ θεωρουμένου.

Τοιαῦτα ἐν συντομίᾳ τὰ κατὰ τοὺς τρεῖς τούτους ῥυθμοὺς, καθ' ὅσον θεωροῦνται μεμονωμένοι. Γενικῶς παρατηρεῖται ὅτι ἐν ᾧ ὁ Δωρικὸς, πρὸς τῆ τελείᾳ ἁρμονίᾳ αὐτοῦ, συνάπτει τὴν ἐντύπωσιν ἀπλῆς ἰσχύος καὶ ἀσφαλῶς θεμελιωμένου μεγαλείου, ὁ Ἴωνικὸς προσπαθεῖ νὰ καταστῇ ἀρεστὸς δι' εὐμηκεστέρων σχημάτων καὶ μείζονος χάριτος, ἐν ᾧ πλοῦτον προσβάλλει καὶ λαγαρότητα μείζονα τούτου ὁ εὐμηκεστέρων ἀμφοτέρων Κορινθιακός.

ἐκδρομάς ἡμῶν μετὰ τοῦ ἀββά, ὅταν ἤρχετο εἰς τὴν οἰκίαν. Τὸν ἔβλεπον ἀνασηκόνοντα τὸν χιτῶνά του διὰ νὰ μὲ μάθῃ νὰ ὑπερπηδῶ τὰς τάφρους. Ἀνεπόλουν ἐπίσης τὴν ἡμέραν τῆς πρώτης λειτουργίας του, καθ' ἣν ἅπανα ἡ οἰκογένεια ἦτο παρούσα. Πόσον ἦτο ὠραῖος, ὅταν μὲ ἀνοικτούς τοὺς βραχίονας ἐστρέφετο πρὸς ἡμᾶς, λέγων: «Ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν!» διὰ φωνῆς τοσοῦτον γλυκειάς, ὥστε ἔκλαιεν ἐκ χαρᾶς ἡ μήτηρ μου. . .

Καὶ ἤδη τὸν ἐφραταζόμεν ἔκει κάτω, εἰς τὴν φοικτὴν ἐκείνην Ναρθόνην, κατάκοιτον, ἀσθενῆ, μακρὰν πάντων ὅ,τι δὲ ἐδιπλασίαζε τὴν θλίψιν μου, ἦτο φωνή, ἣν ἤκουον ἀπὸ τῶν ἐγκάτων τῆς καρδίας μου, κρᾶζουσαν μοι:—Ὁ Θεὸς σὲ τιμωρεῖ διὰ τὸ σφάλμα σου ἔπρεπε νὰ εἰσέλθῃς ἐν εἰλικρινείᾳ, δὲν ἔπρεπε νὰ ψευστῆς! Καὶ ἐμπλεως ὑπὸ τῆς φοικτῆς σκέψεως, ὅτι πρὸς τιμωρίαν μου ἔμελλε ν' ἀποθάνῃ ὁ ἀδελφός μου, ἀπελπὶς ἔλεγον:—Ποτὲ, ποτὲ δὲν θὰ παίζω πλέον, ἐξερχόμενος τοῦ σχολείου!

Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀνήρθη ὁ λύχνος καὶ ἡ νυκτερινὴ ἐργασία ἤρχισεν. Ἐπὶ τοῦ τραπεζομανδυλίου, ἐν τῷ μέσῳ τῶν λειψάνων τοῦ ἐπιδορπίου, ἡ μικρὰ εἶχεν ἀνατρέψει τὸ κἀνιστρόν της, διασκεδάζουσα ἐν σιωπῇ, εὐτυχῆς διότι ἔβλεπεν, ὅτι ἐλησμένον νὰ τὴν ὀδηγήσωσιν εἰς τὴν κλίνην ὁ πατήρ μου ἀνεγίνωσκε πλησίον της. . . Ἐγὼ δὲ, ἀνοίξας τὸ παράθυρον, ἐστηρίχθην ἐπὶ τοῦ ἐξώστου.

Ἦτο ἑσπέρα Αὐγούστου. Ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦτο βραεῖα, ὁ καύσων πνιγηρός. . . Ἦκουον τὰς συνδιαλέξεις καὶ τοὺς γέλωτας τῶν χωρικῶν, καθυμένων ἐνώπιον τῶν θυρῶν τῶν, καὶ τὸν ἦχον τῶν τυμπάνων τοῦ μεμακρυσμένου φρουρίου. . .

Εὐρισκόμην ἐκεῖ ἀπὸ τινῶν στιγμῶν, θλιβεράς ἔχων σκέψεις, θεωρῶν ἀορίστως ἐν τῇ νυκτὶ, ὅταν τὸ βίαιον κτύπημα τοῦ κώδωνος μ' ἀπέσπασεν αἴφνης τοῦ ἐξώστου. Παρετήρησα τὸν πατέρα μου μετὰ φρίκης καὶ ἐπίστευσα ὅτι εἶδον ἀγωνίας τρόμον διερχόμενον ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ὅφ' οὐ κατεκυριεύθη. «Κτύπος!» μοὶ ἐπιθύρισε μετὰ φωνῆς ἡσύχου.

—Σταθῆτε, πάτερ! πηγαίνω ἐγὼ! καὶ ἐσπευσα πρὸς τὴν θύραν.

Ἀνθρώπος τις ἴστατο ἐπὶ τοῦ κατωφλίου. Εἶδον αὐτὸν ἐν τῇ σκιᾷ τείνοντά μοι πρᾶγμα τι, ὅπερ ἐδίσταζον νὰ λάβω: «Εἶναι τηλεγράφημα!» εἶπε. Τηλεγράφημα! ὕψιστε Θεέ! . . . Ἐλαβον αὐτὸ φρίσσων καὶ ἀποθῶν τὴν θύραν ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος ἐκράτησεν αὐτὴν διὰ τοῦ ποδός του, εἰπὼν μοι ψυχρῶς: «Πρέπει νὰ ὑπογράψῃτε!»

Ἐπρεπε νὰ ὑπογράψω! «Τίς εἶναι αὐτοῦ, Δανιὴλ»; ἔκραζεν ὁ πατήρ μου τὴν στιγμὴν ἐκείνην.

Ἀπεκρίθην: «Τίποτε! πτωχὸς τις!»

Καὶ νεύσας εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ μ' ἀκολου-

θῆσῃ, ἔτρεξα εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἔβρεξα τὴν γραφίδα μου εἰς τὴν μελάνην μετὰ δισταγμοῦ, εἶτα ἐπανῆλθον.

Ὁ ἄνθρωπος μοὶ εἶπεν: «ὑπογράψατε!»

ὑπέγραψα μετὰ χειρὸς τρεμούσης, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν λύχνων τῆς κλίμακος ἔπειτα ἔκλεισα τὴν θύραν καὶ ἐπανῆλθον, κρατῶν τὸ τηλεγράφημα ὑπὸ τὴν ἐσθῆτα. ὦ! ναί, σὲ ἐκράτουν κεκρυμμένον ὑπὸ τὴν ἐσθῆτά μου, δυστυχῆς τηλεγράφημα! Δὲν ἐπεθύμουν νὰ σὲ ἴδῃ ἑτερός τις παρ' ἐμέ διότι ἐγνώριζον ἤδη ὅ,τι ἤρχετο νὰ μᾶς ἀναγγεῖλαι καὶ οὐδὲν νέον μ' ἐμάνθανες, μάλιστα, οὐδὲν, τὸ ὅποιον νὰ μὴ εἶχεν ἤδημαντεύσει ἡ καρδία μου.

«Ἦτο πτωχὸς τις;» ἠρώτησεν ὁ πατήρ, θεωρῶν με. Τῷ ἀπεκρίθην ἀνευθυστάτως: «Ἦτο πτωχὸς!» Καὶ διὰ νὰ διασκεδάσω τὰς ὑποψίας του, ἐπανελάθον τὴν θέσιν μου εἰς τὸ παράθυρον. Ἐμεινα ἐκεῖ ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἀκόμη, ἀκίνητος, ἄφωνος, θλίβων ἐπὶ τοῦ στήθους τὸν χάρτην, ὅστις μὲ διέκλειεν ἤδη. . . Ἐνίοτε προσεπάθουν νὰ λάβω θάρρος, λέγων κατ' ἐμαυτόν: «Τίς οἶδεν; . . ἴσως εἶναι εὐτυχῆς τις εἰδήσις. . . ἴσως ἐθεραπεύθῃ. . .» Πράγματι ὅμως ἠσθανόμην, ὅτι τοῦτο δὲν ἦτο ἀληθές, ὅτι ἐψευδύμην εἰς ἐμαυτόν, ὅτι τὸ τηλεγράφημα οὐδὲν τοιοῦτον ἔλεγεν. . . Καὶ τέλος ἀπεράσισα νὰ μεταβῶ εἰς τὸ δωμάτιόν μου διὰ νὰ μάθω ἅπαξ τί μοὶ συμβαίνει. . .

Ἐξῆλθον τοῦ ἐστιατορίου βραδέως, ὑποκρινόμενος τὸν ἀδιάφορον ἄλλὰ μεθ' οἷας πυρετώδους ταχύτητος ἀνῆψα τὴν λυχνίαν, φθάσας εἰς τὸ δωμάτιόν μου! πόσον ἔτρεμον αἱ χεῖρές μου, ὅποτε ἤνοιγον τὸ θανάσιμον τηλεγράφημα! μετὰ πόσων θερμῶν δακρῶν τὸ κατέβρεξα, ὅταν τὸ εἶχον ἀνοίξει! . . . Τὸ ἐπανεγνων εἰσοσάκεις, ἐλπίζων πάντοτε ὅτι ἠπατώμην ἄλλὰ, φεῦ! δυστυχῆς ἐγὼ! Ματαίως τὸ ἀνέγνων καὶ τὸ ἐπανεγνων, ποικίλως αὐτὸ μελετῶν, οὐδὲν ἔμαθον παρ' αὐτοῦ, ἢ ὅ,τι κατὰ πρότυπον εἶχεν εἰπεῖ καὶ ἐγνώριζον ἤδη ὅ,τι θά ἔλεγε πάντοτε:

«Ἀπέθανε! δέσθε ὑπὲρ αὐτοῦ!»

Ἄγνοῦ πόσον καιρὸν ἔμεινα ἐκεῖ ὀρθός, δεόμενος, κλαίων, τεθλιμμένος ἐνώπιον τοῦ ἠνεωγμένου ἐκείνου τηλεγραφήματος. Ἐνθυμοῦμαι μόνον ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἔκαιον, πρὶν δ' ἐξέλθω τοῦ δωματίου μου, ἔλουσα ἐπὶ πολὺ τὸ πρόσωπόν μου ἔπειτα ἐπανῆλθον εἰς τὸ ἐστιατόριον, κρατῶν εἰς τὴν μικρὰν χεῖρά μου διπλωμένον τὸ δυστυχῆς τηλεγράφημα. . . Καὶ ἤδη τί ἔπρεπε νὰ κάμω; Τίνοι τρόπῳ ν' ἀναγγεῖλω εἰς τὸν πατέρα μου τὴν τρομερὰν εἰδήσιν, ἐν τίνι δὲ δικαίῳ ἐκράτουν αὐτὴν μέχρι τοῦδε μυστικῆν καὶ δι' ἐμὲ μόνον; Δὲν ἦτο καλλίτερον νὰ πορευθῶ ἀμέσως εἰς αὐτόν, ὅταν τὸ τηλεγράφημα εἶχε φθάσει; Ἠθέλομεν τὸ ἀνοίξει συγχρόνως. . .

Ἐνῶ τοιζύτα ἐσκεπτόμην, ἐπλησίασα πρὸς τὴν

Τοῦ Ἰακουμάκη Λαμπαδαρίου.

Νὰ που πλεῖα ἀπορασίω
τὸ εἶξῃ νὰ ἐγλενδίω,
ν' ἀρθεῖ ἀπὸ τὰ δέρτια,
νὰ πηγαίνω σὲ σοφίτια,
καὶ συχνὰ νὰ σεργιανίζω,
σὲ μετζλήσια νὰ γυρίζω,
σ' ἐσοχαῖς, σὲ πρασινάδαῖς,
σὲ μπαγιάδες, σὲ ζιμπάδες
κῆ-ἴπου σάξια ταιριασμένα,
εἰς τὴν μέσην νὰ κ' ἐμένα,
μὲ τραγούδια οὐδισμένα,
σὲ μακάμει ἀρμυρμένα.
Καὶ τὰ μαῦρα πλεῖα θὰ βγάλω,
ἀνοικτόκαρδα θὰ βάλω
καὶ στοχάζομαι καὶ ἄλλο,
νὰ πηγαίνω καὶ τὸ μπάλλο,
γιὰ νὰ δώσῃ πλεῖα ὁ νοῦς μου
ἀπ' αὐτοὺς τοὺς λογισμοὺς μου
νὰ ἐλθῇ τὴν πρώτην σέσι,
διὰ τῶν ἐχθρῶν τὴ σκάσι κτλ.
Τῆς Δουδοῦς Ἰψηλάντη (1778).
Ποῦ κορβέσπονδέντα τώρα;
μάλιστα σ' αὐτὴν τὴ χώρα;
Μόνον ἕνα γιδλ-γυεστῆνι,
καὶ αὐτὸ περὶ πηγαίνει.
Ἐπληξ, ἀμὰν πλεῖα φέτος
ἀπ' τὰ δέρτια αὐτὸ τὸ ἔτος! κτλ.

Καὶ . . . τέλος πάντων:

Γκουλλέρ ἀταῖλῃ γκιαιπὶ, μπουλμποῦλ οὐγιουγιά καλμῆς
Τρέχω τὸ ῥωτῶ, μὲ λέγει ἴφ'ετο δὲν λαλοῦμ' ἐμεῖς
Νίτσουν, ἔτ' μουργὶν μελῆκ, νίτσουν σοῖλεμῆξ ὀλδοῦν;
Χακκιάτ, ὅσοι βαστοῦνε, λέγει ὅτ' ἔτσι καταντοῦν.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*. Θέλω νὰ κολακεύσῃς τινὰ, ἀν δὲν ἔχῃς νὰ προσφέρῃς αὐτῷ χρυσοῦν νόμισμα, πρόσφερε αὐτῷ μετὰ θάρρους καὶ χαλκοῦν εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦτο εἶνε δεκτὸν πᾶν εἶδος νομίσματος, καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ κίβδηλα.

*. Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ὧν τὰ μικρὰ προτερήματα εἰς οὐδὲν ἄλλο χρησιμεύουσιν ἢ εἰς τὸ νὰ καθιστῶσι καταφανέστερα τὰ μεγάλα αὐτῶν ἐλαττώματα.

ΟΙΚΟΝΟΜΕΩ-Ω

Ἡ Ἑλλάς εἶναι ἡ θαυματουργὸς χώρα, ἐνθα τὰ πάντα οἰκονομοῦνται. Ποσάκις τῆς ἡμέρας δὲν ἀντηχεῖ πέριξ ἡμῶν ὁ μικρὸς οὗτος διάλογος;

— Λοιπὸν τὰ οἰκονόμησες;

— Ναί, ὅχι ὅμως καθὼς ἤθελα, ἀλλ' ἔγινε πάντα κάποια οἰκονομία.

— Αἶ, ἀφοῦ τὸ πρᾶγμα οἰκονομήθη. . . ἔχει πάλι ὁ Θεός. . .

Τὸ οἰκονομῶ-ω, ἀσυναίρετον ἢ συνηρημένον, εἶναι λέξις καθαρῶς νεο-ελληνική. Καὶ ναί μὲν ἐγεννήθη ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι, εἶναι ὅμως ἀνάστημα καὶ θέρημα τῆς νεωτέρας. Παρ' ἡμῖν ἀνεπτύχθη καὶ ἐκτῆσατο τὴν πλουσίαν ἐκείνην προῖκα, ἥτις ὀσημέραι βαίνει αὐξοῦσα καὶ πληθυνομένη. Παρὰ τῶν πτωχῶν γονέων ἔσχες ὡς μόνην κληρονομίαν τὸ: οἶκον γέμω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἰδίας ἐπιμελείας, ναημοσύνης καὶ δραστηριότητος ἐπολυπλασίασε τὸ τάλαντον καὶ ἐπέξ-

τράπεζαν καὶ ἦλθον νὰ καθῆσω πλησίον τοῦ πατρὸς μου, ἀκριβῶς πλησίον αὐτοῦ. Ὁ πτωχὸς εἶχεν ἀφήσει τὸ βιβλίον του καὶ ἔπαιζε μετὰ τὴν μικρὰν. . . Ἐβλεπον τὸ ἀγαθὸν αὐτοῦ πρόσωπον, κατὰ τὸ ἦμισυ φωτιζόμενον ὑπὸ τῆς λυχνίας, ἐμψυχοῦμενον καὶ μειδιῶν κατὰ στιγμὰς, καὶ ἐδίσταζον νὰ τῷ εἶπω: «ὦ! ὅχι! μὴ γελᾶτε, σὰς παρακαλῶ. . .»

Ἐνῶ τοσοῦτον περιλύπως ἐθεώρουν αὐτόν, ὁ πατήρ μου ἤγειρε τὴν κεφαλὴν. . . Τὰ βλέμματά μας συνητηθήσαν δὲν γνωρίζω τί εἶδεν εἰς τὸ ἐδικόν μου, ἀλλ' ἐγὼ γνωρίζω ὅτι τὸ πρόσωπον ἀποσυνετέθη αἴφνης, ἰσχυρὰ κραυγὴ ἐξῆλθε τοῦ στήθους του καὶ μετὰ σπαραξικαρδίου φωνῆς μοὶ εἶπεν: «Ἀπέθανε; δὲν ἔχει οὕτω;» Ἐπεσον στενάζων εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἐκλαύσαμεν τοιουτοτρόπως ἐπὶ πολὺ, ἐνῶ πλησίον ἡμῶν ἡ μικρὰ ἔπαιζε μετὰ τὸ τηλεγράφημα, τὸ τρομερὸν θανάσιμον τηλεγράφημα, ἀφορμὴν ὄλων τῶν δακρῶν μας! . . .

Παρῆλθε πολὺς χρόνος ἔκτοτε. . . Φεῦ! πρὸ πολλοῦ ἤδη χρόνον ἀνεπαύθη ἐν τῷ φοικτῷ κοιμητηρίῳ τῆς Ναρθόνης ὁ πτωχὸς ἀββάς, ἐν τῶσιν εἶχον ἀγαπήσει. Λοιπὸν! τὸ πιστεύετε; καὶ σήμερον ἀκόμη ὅταν λαμβάνω τηλεγράφημα, ποτὲ δὲν τὸ ἀνοίγω, χωρὶς νὰ τρέμω ἀπὸ φρικίαςιν. . . Νομίζω πάντοτε ὅτι θέλω ἀναγνώσει, ὅτι ἀπέθανε καὶ ὅτι πρέπει νὰ δεώμεθα ὑπὲρ αὐτοῦ!

[Alfonse Daudet].

**

Ἐκ παλαιῶν τινος βιβλίου, περιέχοντος πλεῖστα ἀνοῦσια ποιήματα τῶν πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν διακεκριμένων ἐν τῷ Φαυαρῶ ποιητῶν, ἀπεσπάσαμεν τοὺς ἐπομένους στίχους. Δημοσιεύοντες δὲ αὐτοὺς ὅπως ἴδουσιν οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν πόσον βαθύως εἶχεν εἰσχωρήσει ἡ τουρκικὴ γλῶσσα εἰς τὴν ἑλληνικὴν, κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ σημειώσωμεν, ὅτι τὰ παρατιθέμενα ποιήματα εἶνε τὰ ἦττον ἀρῆθ' ἢ μᾶλλον οἱ μαργαρίται τῆς συλλογῆς! Ἐν τούτοις τὰ ἀρῆθ' ταῦτα ποιήματα ἤρρεσκον τότε, ἀπεστηθίζοντο, ἐτραγουδοῦντο, ἀντιγράφοντο! οἱ δὲ ποιηταὶ αὐτῶν ἀντημείνοντο, ἐπευφημοῦντο, ἦσαν περιζήτητα! πόσα βύδινα χεῖλη δὲν τοῖς ἐμειδίσαν; πόσο ὤσατο ὀφθαλμοὶ δὲν τοὺς ἐκρυφαίρετσαν; διότι πάσα ἐποχὴ ἔχει τὰ θέλγητά της, τὸ πνεῦμά της, τοὺς ἐποιοῦς της. Σ. τ. Δ.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ-ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Τοῦ Ἀλεξάνδρου Καλφογλου.

Ὅποια πέτρα κῆ-ἀν σηκῶσω
πρέπει νὰ τὸ μετανοώσω
γιατὶ βροῖσκω νέτο σκέτο
τῆς ψυχῆς μου τὸ σεκρέτο. . .

Ἀπὸ λόγου μου ταραξίει,
καὶ Ἄ μ ἂ ν ὄλο φωνάζει
Κῆ-ἀπ' τοὺς ἄλλους κάμνει χάζι,
μῆτε κᾶν τοὺς κάμνει νάζι.

Ὅταν ἔλθῃ εἰς ἐμένα,
δείχνει ἤθη κραιωμένα,
καὶ ἀγύρ-μπασιλῆι κάμει,
καὶ σοχπεῖ με τὸ δράμι κτλ.

Τῆς Δόμνας Κατήνκως.

Σφαῖρα, τάχα δὲν γυρίζεις καὶ σ' ἐμένα μῖα φορὰ,
νὰ χαρίσῃς, ἀντὶ πάθη, εὐτυχίαν καὶ χαρὰ;
Φθάνει, φθάνει, εὐσπλαγγνίαν, δεῖξέ μετὰ μεταβολῆ,
γιατὶ ἡ ὀργή σου τούτῃ σούρῃσε παρὰ πολὺ.
Κάμε πλέον μεργαμέτι, μὴν ἀφήσῃς τὸ κορμὶ
νὰ ποθᾶν εἰς τὰ πάθη μὴ τὸ κάμης, σφαῖρα, μὴ.

τεινε τὴν εὐφορίαν αὐτῆς ἐκ τοῦ οἴκου ἐπὶ σύμπαν τὸ ἑλληνικόν, αἴρουσα τὰς δυσχερείας—λίγου ἐδέησε νὰ εἰπῶ ἀμαρτίας—παντὸς Ἑλληνοπολίτου, διότι οὐδεὶς μένει ἀνοικονόμητος.

ΕΡΗΝΑΙΟΣ ΑΣΠΗΟΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

~ ~ ~ Ἐν Κωνσταντινουπόλει εἶχεν ἀπαγορευθῆ ἀσπληρῶς εἰς τὰς ἐφημερίδας νὰ ποιήσωσι μυσίαν τῆς ἀλώσεως τῆς Πλεύνας, ἡ εἰδήσις δὲ, κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα τῆς Κολωνίας», διεδόθη διὰ τοῦ ἐπομένου τρόπου: Ἑλλην τραπεζίτης, ἐν Παρισίοις παρεπιδημῶν, ἐτηλεγράφησε πρὸς τινὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει διπλωμάτην: «Je vous annonce le fiancailles de Mlle Plevnice avec M. Camaroff». Καμάρας καλεῖται ὁ πιστὸς τραπεζίτης τοῦ Ἰγνάτιου ὡς γνωστὸς δὲ φίλος τῶν Ῥώσων ἐδέησε νὰ δανείσῃ τὸ ὄνομα του εἰς τὸν παράδοξον ἀρραβῶνα.

~ ~ ~ Τὴν διάσημον ἠθοποιὸν δεσποσύνην Μάρς ἐπεσκέφθη ποτὲ ἐργοστασιάρχης τις τοῦ Λυών, παρακαλῶν αὐτὴν νὰ τὸν καταστήσῃ εὐτυχῆ οὐχὶ ἄλλως, ἢ δεχομένη δῶρον 60 πήχεις λεπτοῦ καὶ βαρυτίμου μεταξωτοῦ ὑφάσματος κίτρινοχρόου. Ἡ ἠθοποιὸς τῷ παρετήρησεν ὅτι οὐδεμία κυρία ἀγαπᾷ τὸ κίτρινον χρῶμα καὶ ὅτι ἐπομένως ἦτο ἀδύνατον νὰ δεχθῆ τὴν προσφορὰν τοῦ ἑνδοῦσα τελευταῖον εἰς τὰς ἐπαυλιημένας ἰκτεσίας του, ἔλαβε τὸ ὑφασμα, καὶ παρέδωκεν αὐτὸ εἰς τὴν ῥάπτριάν της. Κατ' ἀρχὰς μὲν ἐδίστασε καὶ αὐτὴ νὰ ῥάψῃ φόρεμα κίτρινόχρου, μετ' ὀλίγον ὅμως ἐσκέφθη ὅτι εἰς τὴν δεσποσύνην Μάρς τὰ πάντα ἦσαν ἐπιτετραμμένα καὶ παρεσκεύασε τὸ φόρεμα μετ' ὅλης τῆς δυνατῆς κομψότητος. Τῇ ἐσπέρα ἔμελλε νὰ παρασταθῇ τὸ δρᾶμα Gageure imprévue· δοκιμάσασα δὲ ἡ Μάρς τὸ φόρεμα ἔσπευσε τεταραγμένη πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ θεάτρου καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ ἀναβάλῃ τὸ δρᾶμα τοῦτο, φοβουμένη μήπως συριχθῆ ὅτι ἠθέλησε νὰ φανῆ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὡς καναρίνιον. Νοήσας ὁ διευθυντὴς τὸ παιγνίδιον ἀπεκρίνατο μειδιῶν «δὲν φαίνεσθε καναρίνιον, ἀλλὰ τοπαζίον· ἐγὼ ἐγγυῶμαι περὶ τῆς ἐπιτυχίας». Ἡ καλλιτέχνης παρουσιάζεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐπὶ πέντε λεπτὰ οἱ θεαταὶ κρατοῦσι τὰ δίοπτρα, περιεργάζονται, ψιθυρίζουσι, τελευταῖον ἐπικροτοῦσι μεγαλοφῶνας λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· «ὀπίσον ὠραία στολή!» Τῇ ἐπαύριον αἱ πρῶται κυριαὶ τῆς γαλλικῆς πρωτεύουσος ἔστειλαν παραγγελίας εἰς Λυών, ὃ δὲ ἐργοστασιάρχης «ἔκαμε τὴν τύχην του».

~ ~ ~ Χαρτοποιός τις τῆς Νέας Ὑόρκης ἐφευρε «φακέλλους ἐπιστολῶν ἀσφαλίστικους», ὧν ἡ ὑπεροχὴ ἐπὶ τῶν ἄλλων φακέλλων συνίσταται εἰς τοῦτο, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ δὲν δύναται ν' ἀνοιχθῆ κρυφίως χωρὶς ὁ φακέλλος νὰ προδώσῃ τὴν

διὰ τῶν χειρῶν τοῦ ἀδιακρίτου γενομένην ψηλάφησιν. Τὸ μέρος τοῦ φακέλλου ὅπερ κλείεται διὰ νὰ περιλάβῃ τὴν ἐπιστολὴν εἶνε εὐθεργμῆνον διὰ χημικῆς τινος σκευασίας, ἥτις εἰς τὴν ἐλαχίστην πρὸς ἀνοίγμα ἀπόπειραν, εἴτε δι' ὑγράνσεως, εἴτε διὰ παντὸς ἄλλου μέσου τοιοῦτου ὥστε νὰ μὴ σχισθῆ ἢ καταστραφῆ ὁ χάρτης, δεικνύει διὰ χαρακτῆρων ἀνεξαλείπτων τὰς καταγγελτικὰς ταύτας λέξεις: Attempt to open (Ἐπειράθησαν νὰ μὲ ἀνοίξωσι).

~ ~ ~ Γενομένης κατ' αὐτὰς συζητήσεως ἐν Νορδχάουζεν, γράφει ὁ «Παρνασσός», περὶ τῶν δηλητηριαδῶν οὐσιῶν καὶ ἰδίως τοῦ ἀρσενικοῦ ὅπερ περιέχουσι τὰ ἐν Γερμανίᾳ κατασκευαζόμενα ποικίλα χαρτὰ πρὸς διακόσμησιν τῶν τοίχων τῶν αἰθουσῶν καὶ δωματίων, ὁ φαρμακοποιὸς Σουλτςι ἀνεκάλωσεν ὅτι νεωστὶ ἀλαχθέντων τῶν χαρτίων τῆς ἐν Βαίμαρ σωζομένης οἰκίας τοῦ Σχίλλερ, ἀνεκαλύφθη ὅτι τὰ πράσινα χαρτὰ τοῦ ἰδιαιτέρου γραφείου τοῦ διασῆμου ποιητοῦ περιείχον ἱκανὴν ποσότητα ἀρσενικοῦ, εἰς οὗ τὴν ἐπενέργειαν πειρῶνται τινες σήμερον ν' ἀποδώσωσι τὸν πρόωρον καὶ αἰφνίδιον θάνατον τοῦ ὑγιεστάτου ἄλλως Σχίλλερ, ὡς προελθόντα μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐκ δηλητηριάσεως.

~ ~ ~ Εἰς σατυρικὸν τι φύλλον τοῦ Βερολίνου ἐδημοσιεῦθη ἐσχάτως ἡ ἐπομένη εἰκὼν· ἐν θεωρεῖω ἀμφιθεάτρου φαίνεται Ῥωμαῖος αυτοκράτωρ μετ' ἐνδιαφέροντος βλέπων τὸν μέχρι θανάτου ἀγῶνα δύο ἀθλητῶν· ἐν ἑτέρῳ δὲ θεωρεῖω φαίνεται σημερινὸς αυτοκράτωρ, ἐπὶ θρόνου καθήμενος καὶ μετ' ἐνδιαφέροντος ἐπίσης θεόμενος τὴν ἀλληλοσφαγὴν *χιλιῶδων* ἀνθρώπων.

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Καθαρισμός τῶν σπόγγων.

Ὅπως καθαρισθῶσιν οἱ σπόγγοι πρέπει νὰ μείνωσιν ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας ἐντὸς ψυχροῦ ὕδατος, συχνότατα ἀνανευομένου, τὴν δὲ τετάρτην ἡμέραν νὰ διαλυθῶσιν ἐντὸς τοῦ ὕδατος 125 περίπου γραμμάρια ποτάσεως καὶ ν' ἀφεθῶσιν ἐν αὐτῷ ἐπὶ δώδεκα ἔτι ὥρας οἱ σπόγγοι ὅπως διαβραχῶσιν· ἀκολουθῶς τίθενται εἰς καθαρὸν καὶ δροσερὸν ὕδωρ, καὶ μετὰ εικοσιτέσσαρας ὥρας καθίστανται λευκότατοι καὶ καθαρότατοι, ὡς νὰ ἐξῆλθον τότε τοῦ πυθμένου τῆς θαλάσσης.

Ἐχε τὰ πόδια σου ζεστά, τὴν κεφαλὴ σου κρύα
νὰ μὴ φοβάσαι τὸ γιαντῶ, νὰ μὴ τον ἔχῃς χρεῖα.
(Δημῶδες λόγιον).

ΠΑΡΟΡΑΜ. Σελ. 16 στήλ. β' στίχ. 49 ἀντὶ pes ἂν. pas
" " " " 50 " pes " pas

ΑΘΗΝΑΙ—ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΓΑΡΤΗΣΙΑΣ, ΘΕΟΣ ΠΑΤΗΡΙΩΝ, 14.